

DE GROOTE KLOK

PERIODIEK VAN
DE GROOTE SOCIETEIT
OPGERICHT 1802

INHOUD

Deze uitgave van De Groote Klok bevat een selectie artikelen die verschenen zijn in de jaargangen 2022 en 2023.

Uitgave september 2025.

De Groote Sociëteit

De Groote Sociëteit is niet alleen een gezelligheidsvereniging, maar bezit ook een monumentaal pand met ruime zalen. Zij biedt daarmee een prachtige, klassieke ambiance voor het houden van een vergadering, workshop, bruiloft, lunch, diner, high tea of borrel. Dit alles zeer nabij museum De Fundatie, de Sassenpoort, en de fraaie Zwolse binnenstad.

De 'Groote Zaal' met gezellige bar, de 'Tuinzaal', de iets kleinere 'Heerenzaal', en een 'Kabinet', bieden ruimte aan groepen van 6 tot 100 personen. Wij spelen graag in op uw bijzondere wensen.

Meer informatie over de mogelijkheden?

Onze kastelein Odette en haar team kunnen u helpen bij het vervullen van uw wensen, per e-mail via info@degrootesocieteit.nl of via het contactformulier op onze website degrootesocieteit.nl, tabblad Contact.

Colofon

De Groote Klok is een uitgave van De Groote Sociëteit, Koestraat 8, 8011 NK Zwolle.

Bankrekeningnummer sociëteit NL25RABO 0170752100.

De Groote Klok verschijnt 10 maal per jaar in een oplage van 350 exemplaren. Auteursrechten voorbehouden. Overname van artikelen alleen met toestemming van De Groote Sociëteit.

De Groote Klok staat ook op het besloten deel van de website van De Groote Sociëteit.

Directie

President-directeur	Prof. mr. J. G. Sijmons	038 454 61 34
Directeur-secretaris	Drs. B. Bosch	06 532 53 585
Directeur-thesaurier	Dhr. W. Knigge	038 454 85 43
Directeur-exploitatie	Ing. J.E. Jansen	06 549 71 003
Directeur-accommodatie	Ing. A.R. Hanlo	06 215 509 28
Directeur marketing-communicatie	Dhr. R.D. Schoonbeek RA	06 513 37 273

e-mail adres: directie@degrootesocieteit.nl / info@degrootesocieteit.nl

website: www.degrootesocieteit.nl

Voor vragen over parkeren of wijzigin kenteken: parkeren@degrootesocieteit.nl

Mw. Odette Krale, kastelein

kastelein@degrootesocieteit.nl

Telefoonnummer 038 888 0043 (bereikbaar op dinsdag t/m vrijdag tijdens werkuren)

Redactie

Ronald van den Berg (hoofddredacteur / productie), Peter Hiemstra, Jacques Hovius, Pietrik Scheffer en Ritze Schoonbeek.

Postadres: Koestraat 8, 8011 NK Zwolle / e-mail adres: redactie@degrootesocieteit.nl

Tekstbijdragen (bij voorkeur gedigitaliseerd) aanleveren door te mailen of te sturen naar bovenstaand adres. De redactie beslist over de inhoud van de Groote Klok en kan wijzigingen in teksten aanbrengen of bijdragen niet plaatsen. Foto's moeten digitaal worden aangeleverd in hoge resolutie (niet verkleinen!) en graag voorzien van bijschrift. Voor advertenties kan contact worden opgenomen met de Directeur-secretaris. Uiterste inleverdatum kopij volgend nummer:

MAGAZINE DE GROOTE KLOK

Voor u ligt een 'special', een kennismaking met een eeuwenoude vereniging in Zwolle. Een vereniging met een fraai historisch pand in de binnenstad van Zwolle. Een vereniging waar ruimte en plaats is voor vriendschap, ontmoeting en plezier door een grote variëteit aan activiteiten. Met vooraanstaande sprekers over interessante onderwerpen. Met uiteenlopende georganiseerde reizen naar het buitenland, maar ook leuke activiteiten dichterbij, fietsen in de regio en boot- en wandeltochten in de stad of bedrijfsbezoeken. Waar muziek en kunst een warme plek hebben en ook sport en spel garant staan voor ontspanning en uitdaging. Een plek waar leden met elkaar in stijl kunnen genieten van weldadige diners, soms met partners, zonen of dochters en op de vrijdagmiddagborrels onderling meer of minder diepgaande gesprekken hebben.

Onze vereniging heeft oog voor oude tradities die kunnen veranderen en ruimte voor nieuwe tradities die soms ontstaan, passend bij de veranderende aard van de samenleving.

Bladeren door dit magazine geeft een impressie van de activiteiten en de sfeer van onze vereniging aan de hand van een collage van artikelen en bijdragen uit onze periodiek de 'Groote Klok'. Dit magazine is bedoeld om uit te nodigen. Kijk voor aanmelden op de website degrootesocieteit.nl (via aanvraag lidmaatschap) of stuur een bericht naar directie@degrootesocieteit.nl.

Namens de Directie, Ritze Schoonbeek

Academiehuis

Vrijdagmiddag 11 maart, een dertigtal leden en partners heeft de weg weten te vinden naar De Grootte Sociëteit. Onder leiding van Rinze van der Lei wandelt het gezelschap door het zonovergoten Zwolle naar wat bij velen nog in het hoofd gebeiteld staat als 'de Grote Kerk'.

Daar aangekomen worden we welkom geheten door Coby Zandbergen, directeur van 'Academiehuis Grote Kerk Zwolle. Het grootste overdekte plein van Zwolle, een huis met nieuwe functies als kunst, muziek en dialoog. Een huis dat verbindt, verrijkt en verwondert. Coby legt uit dat het begrip Academiehuis ontleent is aan de in 387 voor Christus door Plato opgerichte Akdemeia in Athene. Het is een neutraliserend gebaar naar dat deel van het publiek dat geen kerkelijke roots heeft.

Coby is vergezeld door Wilbert Potjes, voorzitter van de Stichting Schnittgerorgel en Toon Hagen, organist. Wilbert stelt voor het programma te starten met orgelspel.

Omdat het grote orgel in restauratie is wordt gespeeld op een tijdelijk en vele malen kleiner orgel, het Leeuwenbergorgel. Dit orgel uit 1953 is afkomstig van de Leeuwenberghkerk in Utrecht.

Het gezelschap neemt plaats in de kerkbanken. In vlot tempo worden door Toon diverse stukken gespeeld, afgesloten met een wonderschone compositie van de organist zelf. Omdat de organist met de rug naar de toeschouwers zit valt mooi te bewonderen dat orgel spelen een kwestie van handen- en voetenwerk is. Applaus.

Ook de voorzitter Wilbert laat vervolgens zien dat ook hem het orgelspel is toevertrouwd. Onze Rinze kan dan niet achterblijven en trekt ook een aantal registers open. Applaus.

Wilbert neemt vervolgens het woord. Zwolle herbergt het grootste barokorgel van Nederland. Een schepping van de beroemde orgelbouwer Arp Schnittger, opgeleverd in 1721.

In de loop der eeuwen is regelmatig aan het orgel gesleuteld, van gewoon onderhoud tot klank- en toonveranderingen. In de Romantiek is het orgel naar de smaak van die tijd aangepast. Begin vijftiger jaren van de vorige eeuw is het orgel voor het laatst gerestaureerd door de firma

Flentrop. Dezelfde firma die ook de huidige restauratie voor haar rekening neemt.

Voor de restauratie is een grondig plan gemaakt. Er is met archiefonderzoek getracht te achterhalen welke veranderingen in de loop der jaren zijn aangebracht. In overleg met een grote groep deskundigen en instanties is besloten het orgel te reconstrueren naar het ontwerp van 1721.

In de Consistoriekamer wordt verder gesproken. Dit even fraaie als merkwaardige deel van de kerk is niet wat velen denken het restant van de ingestorte kerkstoren. Deze kamer staat op de plaats van een ingestort gewelf van kerk. De kerk is na de toren instorting in 1682 ingekort. De toren zelf stond verder in de Luttekstraat, die ter hoogte van de toren toen smal was. Een beetje vergelijkbaar met straatbreedte aan de andere kant van de kerk, de Korte Ademhalingssteeg.

Wat het orgel ook bijzonder maakt is dat de balgenkamer boven de Consistoriekamer, waar de lucht in het orgel werd getreden, nog geheel intact is.

We sluiten af met een rondgang door de kerk. In de kerk staat nu alleen nog de uitgekleden imposante orgelkast, als een groot gebit zonder tanden. De 4400 (!) orgelpijpen liggen nu bij de restaurateur. Voordat het instrument wordt teruggeplaatst wordt ook de orgelkast gerestaureerd. Ooit heeft die kast een nogal donkere bruine kleur gekregen, mooi passend bij de eveneens bruin gebeitste kerkbanken. Kleuronderzoek aan de kast heeft inmiddels uitgewezen dat die er in aanvang veel frivoler en lichter heeft uitgezien. Die versie wordt hersteld.

De kerk staat nog gedeeltelijk vol met zeer hoge steigers. De gewelven van de middenbeuk zijn opgefrist en gerestaureerd. Een deel van de gewelven moet nog onder handen worden genomen. Een groot deel van de donkere kerkbanken is weggenomen. Daarmee is misschien wel het mooiste van de kerk blootgelegd, de enorme ruimtelijkheid en lichtheid van deze driebeukige hallenkerk met blankglazen (!) vensters.

Na een dankwoord van Rinze wandelen we weer terug naar ons eigen monument.

Ronald van den Berg

Betwist gebied: Frans - Duits

- Een particuliere impressie van een groepsreis -

Dinsdag 22 maart

We vertrekken om 7.30 uit Zwolle. Met door omstandigheden twee echtparen minder dan gepland. Achter het stuur Marnix Toornbosch en als SRC-gids Steven Bastmeijer. Achter Arnhem verlaten we Nederland en rijden over de autobahn richting Trier. Stralend weer dat ons de hele reis zal blijven vergezellen.

Steven, zestiger met een knoetje steekt al snel van wal. Een articulerende licht slepende stem met een bijzondere klankkleur. Zelf zegt hij dat mensen vaak vragen of hij een Duitser is.

Wanneer er even geen cultuurhistorische of architecturale bijzonderheden zijn toe te lichten krijgen we flarden uit zijn eigen familiegeschiedenis. Nog ruim voor we Trier bereiken worden we ingewijd in de wederwaardigheden van de latere tante Guz. Deze bezwangerde Duitse dienstbode word na een huwelijk onbedoeld in de familie opgenomen. Het paar vertrekt naar Amerika en maakt daar tegen de verwachtingen in fortune. Zo'n zestig jaar geleden komt het paar nog een keer naar Nederland waar het Kurhaus in Scheveningen wordt afgehuurd voor een familieunie. De vader en hoogzwangere moeder van Steven zijn daar ook van de partij. En uitgerekend tijdens het feest beginnen de weeën. In allerijl wordt de moeder in een Deux Cheveaux naar het ziekenhuis gereden, waar Steven ter wereld komt.

We rijden door de Duitse Eifel. Een heuvelachtig landschap van oude sleetse vulkanen met kratermeertjes. 'Treintafelromatiek' noemt Steven het landschap. De dorpjes met witte huizen lijken inderdaad op de plastic Faller huisjes die ik op mijn HO spoorbaan had.

In Trier worden vlak naast de Porta Nigra afgezet. Een reusachtig Romeins poortgebouw uit de 2e / 3e eeuw opgetrokken uit blokken van een donker gekleurd gesteente. Een 'sta in de weg' die in de eeuwen die volgden kennelijk met respect is bejegend. Trier aan de Moezel - Romeinen zouden zeggen de Mozella of te wel de kleine Maas - was de hoofdstad van het West-Romeinse Rijk en daarmee, samen met Worms, de oudste stad van Duitsland.

De Porta Nigra in Trier.

We wandelen slenteren door de Simeonstrasse richting Dom. De oudste Duitse bisschopskerk, een robuust romaans bouwwerk, met een symmetrisch front met torens van ongelijke hoogte. In de linker zijmuur van het schip zijn nog Romeinse muurdelen aanwezig uit 4e / 5e eeuw. Het interieur van de kerk is druk met veel barok beeldhouwwerk. In de kerk ook een duister altaar waarin de 'Heilige Rock', de tunika van Christus bewaard wordt. We nemen aan dat het zo is.

Pal naast de Dom staat de, op Romeinse fundamenteën gebouwde, gotische basilica Liebfrauenkirche. Aanzienlijk kleiner dan de Dom. Een kerk met een sober en helder interieur. Samen een merkwaardige religieuze tweeling.

In de Liebfrauenstrasse met zicht op Dom en basilica wordt geluncht bij Weinstube Kesselstatt.

De Dom in Trier.

Het interieur van de DOM.

In de late namiddag arriveren we in Nancy. Na installatie in hotel Mercure spreken we af voor het diner nog een korte avondwandeling te maken.

Van het hotel naar de Place Stanislas, een klein stukje van het Parc de Pépinière en een aantal straten van het oude middeleeuwse centrum. Als de schemering valt

Place Stanislas in de kleuren van de Oekraïne.

kleuren alle gevelwanden van de Place Stanislas in de kleuren van de vlag van Oekraïne. Met een spandoek aan het Hôtel de Ville verklaart Nancy zich solidair met het geteisterde land.

Het Stanislas is een bijzonder, min of meer vierkant plein met gevelwanden, midden 18e eeuw ontworpen door één architect, Emmanuel Héré. Opdrachtgever, voormalig koning van Polen, Stanislaus Leszczyński, hertog van Lotharingen. De vier toegangen tot het plein zijn getooid met smeedijzeren, deels vergulde, toegangspoorten van de hand van meester-slotenmaker Jean Lamour. Fransen zelf beschouwen Place Stanislas als het mooiste plein van Frankrijk. Een groots plein in de Hofstad Nancy, dat in die tijd slechts zo'n 40.000 inwoners telt. In 1763 sterft architect Héré, drie jaar later zijn opdrachtgever de hertog. Vanaf dat moment glijdt Nancy de in geschiedenis is als een gewone provincie stad.

Delen van het gezelschap dineren die avond op het plein in restaurant 'Louis' in het Grand Hotel De La Reine. Uitstekende keuken.

Eén van de leden test positief op corona. Onuitgesproken vraagt iedereen zich af, worden het er meer?

Woensdag 23 maart

Vroeg op pad naar Metz naar het Centre Pompidou-Metz vlak naast de Seille, een zijrivier van de Moezel. Het museum, op de plek van een voormalig Romeins amfitheater, is ontworpen door de Japanse architect Shigeru Ban en de Franse architect Jean de Gastines. De bouw start in 2006. Het gebouw bestaat uit een houten

Centre Pompidou-Metz.

constructie waarover een golvend dak ligt van gelamineerde latten, bekleed met een kunststof afdekking. Een torentje van 77 meter torent boven het dak uit, 77 meter hoog, een verwijzing naar het jaar van de opening van het Centre Pompidou in Parijs in 1977. Onder die circustentachtige koepel staan drie grote op elkaar gestapelde ruimten als kijkdozen. In het interieur van het museum is weinig terug te vinden van de bijzondere constructie.

Wat betreft de inhoud hebben we pech. Van de drie expositieruimten staat er één leeg, de twee andere bevatten weinig tot de verbeelding sprekende tentoonstellingen.

Het nog relatief jonge museum ziet er wat sleets uit, nog eens extra door het oranje Saharazand dat op de koepel ligt. Vanaf het museum zien we uit op het station van Metz in een zeer Duitse architectuur.

Kathedraal Saint-Étienne in Metz.

Interieur kathedraal Metz.

Het volgende bezoekdoel in Metz is de Kathedraal Saint-Étienne van het bisdom Metz. De kathedraal torent hoog boven de stad uit, honingkleurig aftekenend tegen een hel blauwe hemel. Een even

fraai als wonderlijk bouwsel uit de 14e eeuw opgetrokken uit een harde mergel uit de groeven van Jaumont. Een 'knutselwerk' door de samenvoeging van de Saint-Étienne kerk uit de 13e eeuw met de noordzijde van een oudere romaanse kerk. Met een indrukwekkend neo-gotisch front is de kathedraal voltooid. In de beeldengroep bij in de ingang een beeld van de jonge Kaizer Wilhelm

Het 14e eeuwse roosvenster is knap ingepast in het ontwerp. Tot een toren is het niet gekomen.

Het interieur van de kathedraal is bijzonder. Licht en zeer ruimtelijk. Het relatief smalle schip is uitzonderlijk hoog, 41,41 meter. Slechts twee kerken in Frankrijk hebben hoger schip. Hoog tegen de wand van het schip zit als een zwaluwnest een klein orgel. En dan de glas-inloodvensters uit diverse eeuwen. De kerk lijkt ontworpen om de vensters te laten spreken. Een indrukwekkend resultaat van afbeeldingen en kleuren. De Duitse folder: 'Ein Geistlicher weg: Dem Licht entgegen' De jongste vensters zijn van de hand van Marc Chagall. Bij de ingang een groot doopvond van donkerode porfier. Bijna een practical joke want het doopvond is een groot ligbad uit een Romeinse badhuis.

We lunchen op het terras van Resto Bistro La Cathedrale op de Place Jean Paul II, met zicht op de kathedraal.

Nog een kleine wandeling naar Frankrijk's oudste christelijke kerk, de Saint-Pierre-aux-Nonnains, een herstemming van een laat Romeins gebouw uit de 4e eeuw.

Overall in de stad verklede jonge mensen. Het zijn studenten die vandaag vieren dat zij over precies 100 dagen hun baccalaureaat -eindexamen- doen weet Steven ons te vertellen.

Voordat we weer in de bus stappen passeren we een zeer Duits gebouw uit 1902-1904, het verblijf van de Duitse Rijksstadhouder.

Terug naar Nancy. Na een even gecompliceerde als onoverzichtelijk reserveringsprocedure lukt het om bijna het gehele reisgezelschap aan tafel te krijgen bij de fameuze 'Brasserie Excelsior' aan de Rue Henri Poincaré. Ieder groepje heeft overigens zijn eigen starttijdstip.

De Brasserie is een 'Gesamtkunstwerk' uit 1911. Extérieur en interieur van het grote restaurant zijn overweldigend. Art Nouveau in de overtreffende trap. Met spiegelwanden lijkt het restaurant nog eens zo groot. We eten smakelijk maar in the

end wint de architectuur het van de cuisine.

Brasserie Excelsior Nancy.

Donderdag 24 maart

Vandaag wordt Nancy verder verkend. Met de bus naar rijden we naar 'Villa Majorell'.

Onderweg passeren meer en meest minder geslaagde hoogbouw uit de jaren zeventig. Pogingen van regering Pompidou om Nancy een moderniserende impuls te geven na de teloorgang van mijnbouw en een groot deel van de staalindustrie. Zelfs pal tegenover 'Brasserie Excelsior' staat een torenhoog Mercure hotel.

Daarna is Villa Majorell een verademing. Een diamant van de Art Nouveau, school van Nancy, ontworpen door Henri Sauvage. Louis Majorell zelf is meubelmaker en interieurontwerper. Vice- voorzitter van de École de Nancy, waarin ook deelnemen Émile Gallé, Antonin Daum en Eugène Vallin. Naast de architect leveren diverse kunstenaars en ambachtlieden bijdragen aan het ontwerp.

In 1902 is de villa gereed. In 1916 wordt de villa getroffen door een bom uit een zeppelin. De villa wordt met de nodige aanpassingen herbouwd. Al in 1931 is de villa geen woonhuis meer maar krijgt het gebouw een kantoorbestemming voor de Franse staat. De grote tuin wordt verkocht met als gevolg dat buurpanden nu dicht op de villa staan. Pas in 1996 komt Villa Majorell op de monumentenlijst te staan. In twee groepen, en met stoffen sloffen over onze schoenen verkennen we het huis. De School van Nancy is vooral populair onder de nieuwe rijken

Villa Majorell in Nancy.

Interieur Villa Majorelle Nancy.

uit de industrie maar ook bij vrije beroepsbeoefenaren als artsen en apothekers.

We wandelen een stukje naar het Musée de l'École de Nancy aan de Rue Sergent Blandan. Het museumgebouw is een sobere variant van de Art Nouveau. Als woonhuis eigendom geweest van de schatrijke Eugène Corbin, oprichter/eigenaar van de Magasins Réunis, één van de eerste grote warenhuizen. Groot mecenas ook van de School van Nancy. Met een lijnenspel van blauw geverfde latjes op de gevel is gepoogd het bouwwerk een frivole allure te geven. Binnen in het museum zo beetje alles in veelvoud wat de School van Nancy heeft voortgebracht. Van 'Less is more' heeft niemand hier ooit gehoord.

In het museum is één van de vertrekken ingericht als eetzaal. Een ruimte met een beklemmende sfeer. Elk detail in het interieur schreeuwt om aandacht. Hier kondigt zich het eind van een ontwerp-school aan. Verder reiken kan niet, of zo men wil erger worden kan niet. De komst van de soberheid van het functionalisme van Bauhaus is onvermijdelijk. In de wulpse vormen van de reusachtige ledikanten kondigen zich de ontwerpen

aan van de Franse limousines uit de late jaren twintig en dertiger jaren aan van automerken als DelaHay en Hispano Suiza.

De middag vult iedereen naar eigen inzicht in. 'S avonds dineert een deel van het gezelschap in Brasserie Jean Lamour aan de Place Stanislas.

Het Museum voor Moderne Kunst in Straatsburg.

De muziekkamer van Kandinsky.

Vrijdag 25 maart

Vroeg op weg naar Straatsburg. De eerste stop is het museum voor Moderne Kunst aan de Place Hans-Jean Arp. Een modern en stoer gebouw met een zeer ruimtelijke centrale hal. Een ontwerp van Adriën Fainsilber uit 1998. De dag wordt begonnen met koffie geserveerd op het dakterras met fraai uitzicht over de stad. We bezoeken de vaste collectie en laten de

tentoonstelling voor wat die is. Een mooie collectie met opvallend veel Oost-Europese kunstenaars. Bijzonder is de keramische inrichting van een muziekvertrek door Vassily Kandinsky. Oorspronkelijk gemaakt voor een Duitse Bouwtentoonstelling in Berlijn in 1931. Na afloop van de tentoonstelling is het werk kennelijk bij het grof vuil gezet. In 1975 is een replica van de forse wandtegels gemaakt. Nu staat de replica van de muziekkamer in het museum.

We lopen over de Barrage Vaubain naar de overzijde van de rivier en kijken rond in de smalle straatjes op de eilandjes van het Petite France. We leggen voor de lunch aan bij Bierstub L'ami Schutz aan de Square Louise Weiss. De personeelsvlucht uit de horeca lijkt ook in Frankrijk te woeden. Zo te zien moet één klein bebrild dienstertje het hele terras voorzien van dranken en spijzen. In wanhoop verlaten enkele leden van het gezelschap het terras om hun geluk elders te proberen.

Na de lunch installeren we ons in het Mercurehotel.

De middag blijft niet ongebruikt. Steven heeft een bezoek weten te regelen aan L'Aubette, een avantgarde nachtclub aan de Place Kléber. Het interieur, 1928, is ontworpen door Theo van Doesburg en het echtpaar Arp. In de Ciné-Dancing zaal staan langs de dansvloer in boxen tafels en stoelen. Oorspronkelijk stonden op die tafel telefoons waarmee men een aanwezige kon uitnodigen voor een dansje of meer.

De danszaal van nachtclub Babette.

Dan is de Notre-Damekathedraal aan de beurt. Ooit was de ambitie twee torens te bouwen, slechts één is er voltooid. Maar dan ook meteen goed. Met zijn 142 meter hoogte is de toren tot ver in de negentiende eeuw het hoogste bouwwerk ter wereld geweest. De torenspits is kunstig open gewerkt, een soort filigraan in steen.

De zeer lange, deels romaans, deels gotische kerk, is opgetrokken uit roze zandsteen en zeer rijk voorzien van beeldhouwwerk. Steven legt geduldig uit wat

De eetzaal in het Musée de l'École de Nancy.

we allemaal zien. De grote beelden ogen uitzonderlijk fris. Replica's! De originele beelden staan in het museum tegenover de kerk.

Poetin voorkomt dat we het kerkinterieur kunnen bezichtigen. Vlak voor wij aankomen is de kerk gesloten voor een speciale dienst voor de Oekraïne.

Met moeite weten we die avond een tafel voor het avondmaal te boeken. Een groot deel van het gezelschap dineert in Restaurant 'à La Tête de Lard', aan de Rue Hannong. Een etablissement met de allure van een pannenkoekenrestaurant. Het is klein en de tafels staan dicht op elkaar en het is er stampvol. De keuken levert basisreceptuur.

J. en ik komen tot de conclusie dat het zaterdagavond nog moeilijker wordt om ergens te reserveren. Zeker niet in het door Steven geadviseerde Petite France. We boeken voor zaterdag een tafel in het Sofitelhotel (vijf sterren!) om de hoek bij het Mercure.

Zaterdag 26 maart

Bij tijd op pad naar de Duitse zijde van de Rijn, naar Freiburg im Breisgau. Reisdoel is het Munster van Freiburg.

Rond de kerk is een grote warenmarkt uitgesteld. Het plein is vol mensen. Het moet er in de middeleeuwen ongeveer net zo hebben uitgezien. Tot onze verrassing draagt bijna iedereen een FFP2 gezichtsmasker.

Na een brand in 1185 begon de herbouw van het munster. In de loop der tijd zijn romaanse delen van de kerk afgebroken en vervangen door gotische. Tussen ca. 1270 en ca. 1340 is de toren gebouwd. Pas in 1536 werd het geheel voltooid.

Het Munster van Straatsburg is van grote invloed geweest op de kerkenbouw langs de Rijn, tot ook in Nederland. Als je de torenspits wegdenkt van het Munster dan is de lantaarn van de Domtoren in Utrecht bijna identiek.

Koffie op de terrassen rond het Munster. Natuurlijk met Schwarzwälder kirschen torte!

Weer terug naar de Franse zijde van de Rijn. Op naar Colmar. Vernoemd naar Romeins columbarium dat hier langs een belangrijke route heeft gestaan.

Het oude centrum heeft fraaie gevels o.a. in vakwerk. Lelijke nieuwbouw dringt jammer genoeg ver in het oude centrum door. De sfeer in het stadje is een beetje Valkenburg. In het Unterlinden museum staat het beroemde Isenheimer Altaar-

Het Munster van Freiburg.

stuk van Matthias Grünewald geschilderd aan het begin van de 16de eeuw en gewijd is aan de heilige Antonius. Steven weet ons te vertellen dat hij na een bezoek bij het zien van het altaarstuk spon- taan een gordelroosbesmetting opliep. Een soort heilig vuur dat op hem oversloeg.

De terugtocht naar Straatsburg wordt een tocht over de Kaiserstuhl, een laaggebergte van de resten van een zeer grote vulkaanrater. Het daardoor komvormige gebergte heeft een bijzonder mild klimaat, het warmste van heel Duitsland. De 'Sonnenterrasse Badens'. Elke vierkante meter bodem wordt hier benut voor het aanplanten van wijnstokken van druivensoorten als Spätburgunder, Grauer Burgunder, Müller Thurgau en Weisser Burgunder.

Marnix laveert de grote touringcar behendig over de smalle en slingerende weg.

Die avond dineert een deel van het gezelschap in het Restaurant Terroir & Co van het Sofitel. We zitten aan een lange tafel voor een uitstallkast met flessen Elzasser wijnen. Bediening professioneel, mooie kleine kaart. Prijzig maar zeer smakelijk.

Zondag 27 maart

En weer vroeg op pad voor de thuisreis. Onderweg een korte stop bij de kunstenaarskolonie Mathildenhöhe in Darmstadt. De 'Hochzeitsturm' uit 1908 torent hoog boven de omgeving uit. Naast het pompeuze feestgebouw elders op de de

De Mathildenhöhe in Darmstadt.

heuvel een verzameling grote villa's. Al- lemaal in Jugendstil- architectuur. Het wat lompe neefje van de Art Nouveau. Als WO I begint is het gebeurt met de kolonie.

Mecenas voor de kolonie is Groothertog Ernst Ludwig von Hessen-Darmstadt, afstammeling van de graven van Brabant. Hij huwde Victoria Melita van Saksen-Coburg en Gotha. Scheidde en hertrouwde met Eleonore van Solms-Hohensolms- Lich. Kortom reden genoeg om forse trouwlocaties te bouwen.

Op de heuvel staat ook een kleine kakel- bonte Russisch Orthodoxe kerk uit 1899.

Verder op weg naar Zwolle, op aandrin- gen van Steven gedeeltelijk langs bin- nenwegen, Weinstraße, om bloeiende amandelbomen te zien. We zien er een aantal maar de meeste bloei betreft fruitbomen.

Terug op de snelweg glijdt de vlakke Rijnvallei voorbij. De overal aanwezige wit geplastificeerde velden maken zich op voor de aspergeoogst 2022. Vele nu nog kale bomen zijn met hun groene 'bollen' gastheer van de mistletoe. Om de reis te verkorten turen we naar groepjes reeën en ooievaars.

Medereiziger Marnix Bootsma spreekt als we Nederland naderen woorden van dank aan het adres van Steven, Marnix, Lex en Paul (en Loes!)

Om 19.15 stopt de bus weer achter het ons vertrouwde station Zwolle.

Ronald van den Berg

Het reisgezelschap op de Mathildenhöhe.

Voortbouwend inzicht

Ik heb in het begin van mijn bestaan in Zwolle de autobiografie van Dirk Hannebema mogen lezen. Prachtige herinneringen en beschouwingen over kunst. De man was de bouwer van een collectie en restauratiebouwheer van de passende plek voor zijn kunst, Kasteel het Nijenhuis, en hij was de oprichter van de organisatie wat wij nu de Fundatie noemen. Iemand met een eigenzinnige persoonlijkheid en een drang om een eigen droom te verwezenlijken.

Inmiddels zijn we bijna vijftig jaren verder en de huidige directeur, Ralph Keuning, is duidelijk eveneens een bouwer. En ook hij heeft herinneringen en zeker ook meningen, maar ontegenzeggelijk heeft hij een droom.

Die droom vertaalt zich in een visie op de ontwikkeling van de culturele sector in Zwolle en de plaats van Zwolle in landelijke ontwikkelingen maar - tegenwoordig - vooral in zijn heldere wensen omtrent de ontwikkeling van de spoorzone en dan meer in het bijzonder de verwezenlijking aldaar van een derde lokatie van de Fundatiemusea in een voormalige werkplaats van de Nederlandse Spoorwegen.

Op woensdag 30 maart kreeg hij de - eerder door corona uitgestelde - gelegenheid om die visie kenbaar te maken aan onze leden met partners en een aantal dames van de Sociëteit 2000. Alles bij elkaar een gretig publiek van ruim 30 personen dat in de grote zaal niet alleen verbaal maar ook visueel deze plannen

kreeg voorgeschoteld. En passant kreeg men allerlei wetenswaardigheden te horen over kunst, kunstminnende mensen en de museale wereld in Nederland en daarbuiten.

Terug naar het actuele en bijzondere onderwerp. Er ligt in Zwolle achter het station, tussen het busstation en de Veerallee, een thans nog industrieel gebied, genaamd de "spoorzone". De (traditionele) nijverheid gaat verdwijnen en het is de bedoeling dat de culturele en educatieve sector de ruimte, met name grond en gebouwen, gaat gebruiken waarbij de gemeente voor randvoorwaarden (nieuw park en nieuwe brug over het spoor) gaat zorgen. Het is aldaar een samen optrekken van De Fundatie met het Cibap en ArTeZ hogeschool voor de kunsten, waarbij de plannen voor het museum het verst gevorderd lijken.

De plek is strategisch gelegen tegen het centrum van de stad en het Paleis aan de Blijmarkt zou vanaf de spoorzone goed bereikbaar zijn door een uiterlijk in 2025 aangelegde brug over het spoor. De welwillende museumbezoeker stapt uit de trein en zou na een gedegen bezoek aan de totaal vernieuwde tentoonstellingsruimte "spoorstraps en met overstap" aan de centrumkant kunnen

komen om na een stukje Singel onder de hoede van de gouden duif te geraken.

Aldus resulterend in veel meer grote en moderne ruimtes voor de enorme hoeveelheid kunst nu zichtbaar in de bestaande musea en voorradig in de depots en mogelijk ontstaat er dan specialisatie per paleis, kasteel of werkplaats/trafiek. Door deze opzet ontstaat overigens een voor Nederland unieke museale organisatie en is een spectaculaire groei van de bezoekers aan de Zwolse musea en dus ook aan de mooie stad Zwolle mogelijk. Deze ontwikkeling is niet alleen gewenst maar ook noodzakelijk gegeven de nog voelbare gevolgen van Corona - het publiek is nog aarzelend - en men wil de diversiteit van het soort bezoeker vergroten. Niet enkel de 50plus museumkaarthouder maar ook de jeugd en de grote immer ondertallige groep van de 25-50 jarigen dienen gelokt en bediend te worden.

Deze droom is er niet zomaar. De droom is ingegeven door de noodzakelijke verandering omdat de jeugd de toekomst heeft maar die jeugd heeft andere zienswijzen omtrent die/onzere toekomst en bijvoorbeeld de positie van de kunst en de eigen plaats in een bedreigde wereld. Milieu en Vrede als kunstgedachte maar ook door verbinding met andere kunstvormen zoals muziek en poëzie ontstaat museale interesse!

De Fundatie heeft bewust gekozen voor ruime mogelijkheden tot educatie en met name door het project Fundatie Future Factory kunnen onze toekomstige verantwoordelijken de kans krijgen erover na te denken en die verantwoordelijkheid af te tasten en soms (artistieke) vorm te geven.

Juist zij die ons opvolgen hebben recht op de schoonheid van het leven en met de spoorzone komt het allemaal een beetje dichterbij.

In ieder geval waren de aanwezigen blij dit allemaal meegemaakt te hebben en van hen mag Ralph nog lang de goede werken verrichten en hij kreeg dan ook een welverdiend applaus.

Jacques Hovius

heid en intensiteit. Terecht een heel bekend en geliefd werk en door het ensemble met een prachtige klankkleur en grote virtuositeit ten gehore gebracht.

Een van de blazers van Nootzaak had last van watersnoot, althans vocht in de klarinet verhinderde het onberispelijke spelen en er moest met een soort spoelkoord drooglegging plaatsvinden.

Als derde en laatste stuk weer werk van (een jonge) Ludwig van Beethoven. Die was een grote fan van het werk van Mozart en was graag leerling bij de docent Amadeus geweest. Dat was helaas niet meer mogelijk maar het "Kwintet voor piano en blazers in Es" bood wel kans om naar eigen inzichten de bewondering voor Mozart te tonen. Veel bekende melodieën maar waarbij je wel telkens twij-

De Beethovenwinkel

Een ensemble met een ongebruikelijke bezetting van vier blazers en een pianist, alsmede behept met de dubbelzinnige naam "Nootzaak". Het bestaat. Alle vijf de musici zijn als docent en/of uitvoerend kunstenaar professioneel werkzaam en weten beslist van toet(s)en en blazen. Die wil je natuurlijk in de wijngewijde muziektempel van de Groote Sociëteit tegenkomen!

Nootzakelijk als het is hebben ze voor ons inkopen gedaan en dat werd een nuttig bezoekje aan de Beethovenwinkel die al ruim 250 jaren is gevestigd aan het Muziekplein alhier, niet geheel toevallig vlak bij het Zwolse conservatorium gelegen. Aldaar vonden ze werken van de grote meester Ludwig, van diens grote leermeester Haydn en van de grote Beethoven Bewonderaar Brahms.

Ingepakt en van een feestlint voorzien konden de partituren als een mooi cadeau voor het post-coronaal publiek dienen. Er moest nog wel gespeeld worden en dat vond plaats op zondag 24 april.

De bijna veertig concertbezoekers waren er klaar voor en na een hartelijke introductie door Rinze kon men beginnen met het eerste stuk, de "Ouverture Leonore" en dan dus niet uitgevoerd door een compleet orkest maar dankzij het arrangement van de hoornist Henk Veldt uitvoerbaar gemaakt voor zijn ensemble. En dat klonk heel erg mooi!

De concertvleugel was overigens zo geplaatst dat de pianist Wout Munsterman met zijn rug tegen de schouw zat en rechts van hem stonden Suzanne van Berkum (fagot) en Marco Danesi (klarinet) en links van de vleugel hadden Henk Veldt (hoorn) en Niels Pol (hobo) hun plaats ingenomen. Alsof de vleugel vleugels had gekregen. Overigens ook goed voor het zicht op de Nootzakers en weldadig voor de verdeling van het geproduceerde geluid (zeker in de Groote zaal).

Vervolgens werden de eveneens door Henk Veldt gearrangeerde "Variaties op een thema van Joseph Haydn" van een nog tamelijk jonge, veertigjarige, Johannes Brahms gespeeld. Weliswaar 8 variaties, maar met een enorme verscheiden-

felde of het van Mozart of van Van Beethoven was. Hoe dan ook werd ook dit werk op sublieme wijze gespeeld.

Een enthousiaste Rinze gaf een mooi dankwoord zonder bloemen (wel wijn) en dat resulteerde profijtelijk in een korte toegift, namelijk het thema van de "Turkse Mars" van voornoemde W.A. Mozart – wederom op basis van een arrangement van voornoemde H. Veldt – en zo kon een tevreden publiek de zaal verlaten.

Jacques Hovius

Vrijwilligersdiner 17 mei 2022

Het functioneren van de sociëteit valt en staat met de inzet van vrijwilligers. Leden die zich onbezoldigd inzetten voor hun vereniging.

De directie, zelf ook vrijwilligers, drukt de waardering voor deze noeste werkers jaarlijks uit in de vorm van een borrel met diner.

17 mei was het weer zover. Een flink gezelschap in puijk voorjaarsweer: onder meer de leden van de drie commissies en de Bevers.

Mooie woorden van de President-directeur en complimenten voor Marit en haar ploeg.

En als kers op de taart een fraai gedicht van Jacques Hovius.
vdB.

We doen het graag

Zoals het echt mannen betaamt, ze doen het met liefde en doen het graag en trouw
Van Avondvullend beverwerk tot Zaterdagse opruimingen
Er is zo ontzettend veel te doen en waar moet een heer beginnen
Met alle goede werken voor de Soos en dat bijna altijd zonder de vrouw

Ach een heer doet het altijd voor een hoger doel, mits wel nabij gelegen
Van redactioneel regeltjes geven tot het zijn van culinaire baas in eigen buik en tijd
Wat hij ook doet in deze monumentale panden het is voor de eigen sociëteit
Kortom, hij is als welwillend amateur nooit om een onalledaagse taak verlegen

Een heer voelt zich nooit verplicht, zoals altijd is hij hier om zich vrijwillig even te ontspannen
Maar als vrijwilliger is hij bij voorkeur samen met andere medeleden, keer op keer
En hij wordt gewaardeerd want "liefde gaat door de maag" geldt zeker ook voor een heer!
Daarom nu viermaal aan een gang zodat de heer zich even kan vermannen.

Proost.

17 mei 2022, Jacques Hovius

Casual Thursday

Zonder aanwas van nieuwe leden houdt het een keer op. En dat is een onverdraaglijke gedachte na zo'n rijke historie. Kakelverse pensionado's zijn van harte welkom. Nog (veel) jongere nieuwe leden zijn nog welkomer. Maar met welke activiteiten ben je als vereniging verwend voor die leeftijdsgroep. De Casual Thursday is een poging. Een café van en voor leden. Ideale gelegenheid om een introductie de charmes van de sociëteit te laten ervaren. Op 12 mei jl. ingevuld als een 'jazz night' met een optreden van het trio Igor Herstel. Nog geen afgeladen huis maar een opkomst bemoedigend genoeg om door te gaan.
vdB

Behouden vaart

Voor het eerst sinds de coronajaren op 24 juni weer een vaartocht door de Zwolse grachten. We schepen in aan de loopsteiger aan de Harm Smeengekade. Een fraaie houten sloep die naarmate de vertrektijd nadert aardig gevuld raakt.

Die ochtend maakte de weersvoorspelling de vaartocht nog onwaarschijnlijk. Maar Lex belt de tocht niet af en dus blijven we hoopvol. Tijdens het varen pakken zich donkere wolken samen die ook weer oplossen. De weergoden zijn ons welgezind, ze houden het droog en heerlijk jasje-uit-warm.

Na het rondje stadsgracht varen we het Almelose kanaal op tot aan de brug in de Gerenweg. We zien een stukje min of meer ongeregeld Zwolle wat de meesten onder ons niet kennen.

Het is dorstig weer en al vroeg tijdens de tocht moet Lex nee verkopen op verzoeken om bier en witte wijn. Daar ligt een verbeterpunt voor de editie van volgend jaar.

Terug bij de sociëteit strijken we neer op het terras (wat is dat toch een bezit bij mooi weer!) en wachten geduldig op het teken van Marit dat het buffet kan beginnen. De haring doet erg zijn best, mooi vet en prima smaak.

We laten de herinnering aan het haringbuffet van vorig jaar zonder moeite achter ons, een beetje sfeerloos, ver uit elkaar zittend aan grote tafels, amper een gesprek mogelijk.

Ronald van den Berg

Slotdiner Culinaire Cornuyten seizoen 2021 - 2022

Gaat het door, gaat het niet door? Die vraag zweefde geruime tijd boven de dinertafel. Maar begin juni verschijnt het verlossende mailtje van Erik Hendriksen: het slotdiner op 13 juni gaat door, voldoende deelnemers.

In overleg met de souschef Peter Hiemstra en Ronald van den Berg heeft chef Ronnie Holleboom een menu samengesteld.

Maandagmiddag naar de Hanos om een kar vol ingrediënten en wijnen in te slaan. Vriendelijke Hanosmedewerkers wijzen ons geduldig de weg naar de producten die we niet kunnen vinden. Een duidelijker bewijs dat we geen horecaondernemers zijn kunnen we niet leveren.

Om 16.00 uur en om 16.45 treden de witte, respectievelijk de zwarte brigades aan en kan de voorbereiding voor de 30 deelnemers beginnen.

Om 18.00 uur worden de partners en niet ingeroosterde leden welkom geheten, met een aperitief en amuse. Om 16.45 aan tafel voor een welkom door Erik Hendriksen en het voorgerecht, asperges met huisgemaakte champignonmayonaise, gerookte makreel en versiergroen. Er wordt een Spaanse Chardonnay zonder hout bij gedronken.

Het hoofdgerecht mag er zijn, een royale kalfslende in maderasaus met bospeen, dubbelgedopte tuinbonen, bosui en aardappelgratin. Een Rioja begeleidt deze gang.

Alvorens het nagerecht op te dienen wendt Erik zich tot chef Ronnie die vanavond voor het laatst alles in goede banen leidt. Hij heeft besloten zijn tijd en leven anders in te richten en daar passen de Culinaire Cornuyten jammergenoeg niet in. Erik blikt terug op de vijf jaar dat Ronnie scepter zwaaide. Een andere stijl van koken dan zijn voorganger, minder roomboter, minder slagroom, dus gezonder. En dan zonder geweldstoepassing de lastige Cornuyten met een vriendelijk gezicht telkens naar het einddoel loodsen. Een niet te missen prestatie. Met de overhandiging van een fles bijzondere champagne wordt de waardering onderstreept.

Tijd voor het nagerecht, een crème brûlée taartje met Toscaanse cantuccini, een bol sorbetijs van bloedsinaasappel, opnieuw versiergroen plus een glaasje Muskat.

Tijdens de afsluitende koffie neemt Ronnie persoonlijk afscheid van individuele Cornuyten. Het woord jammer valt vele malen.....

Ronald van den Berg

Anton Zijderveld.

De NRC van zaterdag

Kleine rituelen scheppen orde in de tijd, in de dag, de week. Zo begin ik elke zaterdagmorgen met het knispervse economiekatern van de NRC. Achterin om precies te zijn met de overlijdensadvertenties. Een begerd deel van de krant, meestal acht of meer pagina's groot. Het toont de sterfte van welvarend Nederland, een sociologische beschouwing waard.

Veel overledenen hebben een hoge leeftijd bereikt, de structurele meevaller voor het welvarend deel van de bevolking. Met regelmaat overledenen ook die nog geboren zijn in het voormalige Nederlands Indië. Onder de doden wekelijks een paar hoogleraren, per overledene tenminste drie advertenties. Een categorie die in aantal advertenties per persoon wordt overtroffen door bedrijfsoprichters die een succesvol imperium achterlaten.

Waar gewone stervelingen beweend worden door hun voor- en achternaam te vermelden staat bij de NRC-doden in de regel ook het ambt of beroep vermeld alsmede de daarin geleverde verdiensten. En niet te vergeten de Koninklijke onderscheidingen. De Nederlandse Leeuw is in de regel goed vertegenwoordigd. Vaak ook kinderen die in het buitenland wonen, Singapore, de VS, Canada, etc. Een enkeling is overleden "in zijn geliefde huis" in Frankrijk of Toscane. Ook nu de Coronamaatregelen niet meer van kracht zijn vindt het afscheid zelf plaats in 'besloten kring'. De bijeenkomst met "het

glas heffen op zijn of haar leven" vormt de uitzondering.

De meest boeiende advertenties zijn die waar de familie of de overledene zelf de tekst met toewijding heeft opgesteld. Het levert memorabele stukjes proza op. Ik citeer uit de NRC van zaterdag 16 juli. Op pagina E27 staat de advertentie van Willem Vuisting (Makassar, 9 oktober 1949 - Eindhoven, 11 juli 2022.) "Hij had een grote liefde voor oude auto's, vooral voor zijn Wampie, de oude Citroën 2CV, waarmee hij o.a. Persepolis en Cairo wist te bereiken."

Soms is het ook maar één krachtige zin. In dezelfde krant staat op pagina E30 de advertentie van Derk Foppe Feenstra, Den Haag 18 januari 1941 - Peize 12 juli 2022, "Vertrokken met onbekende bestemming". Tot slot op pagina E25 drie grote advertenties die ons het overlijden melden van Prof. dr. Anton C. Zijderveld, Malang (Indonesië), 21 november 1937 - Rotterdam 6 juli 2022, emeritus hoogleraar Erasmus Universiteit Rotterdam

In het jaar 2002 bestaat de vereniging De Groote Sociëteit 200 jaar. Een bijzondere gebeurtenis die niet ongemerkt voorbij mag gaan zo besluit de in die periode actieve Directie onder leiding van de onlangs overleden President-directeur Hans van den Berg. Er zal een herdenkingsbijeenkomst komen, een feest en een herdenkingsboek.

Ons lid Jaap Siebel zet zich aan het schrijven van het boek, 'Twee eeuwen De Groote Sociëteit in Zwolle'. Voor de herdenkingsbijeenkomst wordt Prof. Anton Zijderveld benaderd, vormgever van de cultuursociologie in Nederland en wegwijs in grootstedelijke samenlevingen. Zijderveld stemt in en zal een rede houden onder de titel 'Sociëteit en stadscultuur'.

Op 25 mei 2002 is het zover, Zijderveld zet zijn betoog uiteen in een meer dan goed gevulde Sint Michaëlskerk. Uiteraard veel leden, ook van zustersociëteiten, en natuurlijk ook aanwezig alles water er toe doet uit Zwolle en omstreken. Het eerste boek van Jaap Siebel wordt uitgereikt. En dat alles omlijst met orgel- en hoboklanken van werken van ondermeer J.S. Bach en G.F. Telemann.

In de dan nog bestaande Zwolse Courant wordt 27 mei een artikel gewijd aan het

De toespraak in druk.

jubiläum door middel van een gesprek met Hans van den Berg en thesaurier Willen Venker. Het artikel heeft als kop 'Studentensoos' voor gearriveerde heren - Jubilerende Groote Sociëteit voor bijna 300 leden rustpunt in druk zakenleven'.

Ter gelegenheid van de jaarwisseling 2002 - 2003 ontvangt elk lid van de sociëteit de rede van Zijderveld in druk. Een gewaardeerd gebaar van medelid Wim Waanders.

In 2012 treedt De Groote Sociëteit op als gastheer voor de jaarvergadering van de Contactraad Nederlandse Sociëteiten. Voor die jaarvergadering worden de besturen van de 37 aangesloten sociëteiten uitgenodigd. Zo'n jaarvergadering moet 'aangekleed' worden want voor alleen het huishoudelijk vergaderdeel reist men niet naar Zwolle. De Directie, waar ik op dat moment lid van ben, besluit nogmaals Zijderveld te benaderen. Wellicht is hij bereid zijn betoog van destijds nogmaals uiteen te zetten. Op 20 februari 2012 gaat er brief van de Directie richting huize Zijderveld. "Leden van toen bewaren -aan uw rede- zeer goede herinneringen. We zouden het erg op prijs stellen indien"

Opnieuw is Zijderveld ons ter wille. Op 12 mei 2012 staat hij achter het spreekgestoelte in een volle Groote Zaal. Sociëteit en stadscultuur in herhaling.

Ronald van den Berg

Verdwenen modernisme

In dit en vorig jaar heb ik met leden en partners 9 stadswandelingen gelopen. Een greep: de bouwheer van de sociëteit, opdrachtgever Van Haersolte, meer en minder bekende monumenten, andere sociëteiten, de architectuur van de Primark.

In de wandeling staan we ook stil bij een onbeduidend eigentijds pand op de hoek van het Gasthuisplein en de Brouwerstraat. Dat pand, Gasthuisplein 11a, nu Toko Tanja, heeft de plaats ingenomen van wat vanaf begin jaren vijftig een pleintje was met een daar aan grenzende modernistische gevel. Destijds de achtergevel van de aan de Diezerstraat gevestigde heren- en damesmodezaak Hendriksen. De winkel waar een pak een kostuum heette.

Een gevel van plint tot dakrand bestaande uit glas. Opgenomen in menig toonaangevend architectuuroverzicht van die dagen. Ik heb onderweg veel plaatjes bij me maar van de bewuste gevel heb ik op internet niets kunnen vinden.

In juli stuurt Elly Heus, de partner van Erik Hendriksen en één van de deelnemers aan de wandelingen, mij een aantal foto's uit het archief van de familie/firma Hendriksen. Ook van de bewuste gevel en het pleintje.

Het blijkt een ontwerp van het Zwolse Architectenbureau H. Mastenbroek en J. H. Helder. Waarschijnlijk uit 1951. Die gevel vormt als het ware het sluitstuk van de doorbraak van 'De Witte Leeuw', de voormalige modezaak Hendriksen, Diezerstraat 58, naar het Gasthuisplein. Een zeer ruimtelijke ingreep uit de wederopbouw periode.

'De Witte Leeuw' is in 1666 als brouwerij gebouwd door stadsbouwmeester Abraham de Cock. Dezelfde bouwmeester die in opdracht van Simon van Haersolte in ongeveer dezelfde periode aan de Koestraat een grote stadswoning realiseert, het huidige bouwvolume van de panden Koestraat 8 en 6.

De glazen gevel is even sober als fraai. Ruimtelijk ook fraai is de reeks vitrines in de zijgevel van het pleintje. Het pleintje zelf heeft een veelkleurige vloer van scherven van hardgebakken ongeglaazuurde kleine tegels. Een onverbiddelijke

modegril van de jaren vijftig. En ook het interieur ademt de nieuwe tijd. Het zou me niet verbazen wanneer Jacques Tati in de gedaante van 'Monsieur Hulot'

aanstonds de winkel binnen komt struikelen. 'Monsieur Hulot' uit de Oscarwinnende film 'Mon oncle' uit 1958. Ronald van den Berg

Barbecue

Het slot van het seizoen, de laatste vrijdag van juli, gaat als regel vergezeld door de geur van vers gegrilde braadworst. Dat is vrijdag 29 juli ook het geval. Een kleine dertig carnivoren hebben zich aangemeld voor de jaarlijkse barbecue.

De vrijdag zelf is een beetje sombertjes begonnen maar naarmate de dag vordert wordt het zonniger en warmer. Uitstekend terrasweer tenslotte waar menig Texels Skuumkoppe moeiteloos naar binnen glijdt.

Rond zevenen geeft Marit het sein dat het 'grootte' uitdelen kan beginnen. En zo geschiedde. Herhaald bezoek aan de vuren vormde geen uitzondering.

VdB.

Dames Golfdag van de Groote Sociëteit 2022

Op donderdag 15 september vond op de mooie baan in Hattem de jaarlijkse dames golfdag van de Groote Sociëteit plaats. Het weer was mooi op een paar regendruppeltjes na. Mede daardoor was de stemming bij de dames uitstekend.

We werden bij ontvangst getraakteerd op koffie met een gebakje, versierd met tees. De 13 deelnemende dames werden ingedeeld in 5 flights. Dit jaar speelden we allemaal 9 holes want we worden allemaal een dagje ouder!

Maar op hole 7 kon er ook nog gespeeld worden voor de second neary.

Tijdens het spelen bleek weer dat de Hattemse golfbaan niet alleen fraai maar ook behoorlijk uitdagend is.

Na afloop bleek het invoeren van de scores in het NGF-systeem voor enkele dames een tamelijk tijdrovende klus. Toch konden ook zij op tijd douchen en omkleden. En daarna zag iedereen er weer fris en 10 jaar jonger uit en was het tijd voor de prijsuitreiking door organisator Ingrid Kuitert.

De uitslag over 9 holes was:

1. Pauline de Wilde
2. Marjan ten Wolde

Voor de winnaars had Theo Kuitert weer prachtige prijzen gemaakt (vogelhuisjes). Wat kan die Theo toch goed zagen en timmeren!

De uitslag van de second neary was:

1. Marijke Mengelberg
2. Annette Luesink

De prijzen voor de second neary werden aangeboden door Anneke Olland t.w. 2 bekens uit de prijzenkast van haar overleden man Rolf.

De golfdag werd afgesloten met een heerlijk 3-gangen hapjesdiner. We hebben genoten van een fantastische dag, goed georganiseerd door Ingrid. Hartelijk dank daarvoor.

We kijken met een zeer tevreden gevoel terug op deze geslaagde dag en hopen er volgend jaar weer bij te zijn.

Pauline de Wilde en Marjan ten Wolde.

Jaarlijkse Sociëteitsgolfdag

Maandag 27 juni werd op de baan van golfclub Zwolle weer het jaarlijks golftoernooi gespeeld.

Onder mooie zomerse weersomstandigheden streden veertien leden om de eer en ook nog mooie prijzen. Het aantal deelnemers was wat lager dan vorige jaren, maar de sfeer was er niet minder om. Niet in de laatste plaats omdat naast onze President-directeur Jur Zandbergen, ook directeur-exploitatie Jan Molhoek op de tee stonden.

Ondanks dat prettige golfweer bleek uit de scores dat de baan toch lastig te spelen was. Een uitzondering voor de winnaar Herman Cremer, die na handicap verrekening, maar liefst 4 slagen onder de par van de baan bleef. Hij werd gevolgd door Wim Knigge (2) en Robert Bots(3).

Jan Molhoek bleek het verst te kunnen slaan, 'the Longest' en Sascha Tamarinof het meest nauwkeurig, 'the Naery'. De laagste bruto scores waren voor Jules ten Berg (1), Roel Smelt (2) en Jan Molhoek (3).

De dag werd besloten met een geanimeerde borrel en een goed verzorgde maaltijd in het clubhuis.

Tijdens het diner werden niet alleen de prijzen uitgereikt maar werden naast de sponsors Mondovino en firma Schutelaar ook de organisatoren Henk Steenhuis en Roeland de Wilde bedankt voor hun voortreffelijke organisatie.

jtb

Peter Snijders: staat op scherp voor zijn stad

“Groeien is geen doel op zichzelf” zo vatte de burgemeester de gemeentelijke visie op de toekomst kort samen en daarin beschreef hij toch eigenlijk ook de essentie van het bestaan van de Groote sociëteit.

En dat was passend omdat de burgemeester was uitgenodigd om op 6 oktober bij ons ter Sociëteit een lezing te geven over zijn eerste drie jaren als bestuurder van onze stad. Het was duidelijk: hij had er zin in en na twee jaren waarin vooral de coronapandemie zijn aandacht vroeg is er weer tijd om alle aandacht aan de stad zelf te geven. De circa 40 aanwezigen knikten instemmend en leken het op voorhand geheel met hem eens te zijn.

En omdat Zwolle steeds weer blijft groeien en mede groot is geworden omdat het altijd al een knooppunt van handelsroutes is geweest dienen de ontwikkelingen gestuurd te worden en moet er beleid ontwikkeld worden om bestendig de toekomst in te kunnen gaan. En dat gaat niet vanzelf en hij doet het niet alleen!

Aangezien drugshandel ook handel is, alhoewel ongewenst en onwettig, werd de heer Snijders als lid van het driehoeks-overleg (Gemeente/Politie/ Openbaar Ministerie) al spoedig na zijn aantreden geconfronteerd met allerlei drugsdelicten die de openbare orde ernstig verstoorden. Nietsdoen is geen optie en de burger wil veiligheid en dus diende er

adequaat te worden opgetreden. Zo is het aantal politiemensen inmiddels bijna verdubbeld en hoopt men steeds snelle en passende antwoorden te geven op verstoringen van de openbare orde.

In de gedachte dat deze acute kwestie niet mag verhinderen dat er ook andere taken worden uitgevoerd werd de burgemeester in februari 2020 in zijn stad helaas geconfronteerd met de eerste kenmerken van dat wat later een twee jaren durende pandemie bleek te zijn. Alles was nieuw, zowel voor de bestuurders als voor de burgers, en besturen onder dergelijke omstandigheden moest bijna opnieuw uitgevonden worden.

Dan wordt duidelijk dat overleg met alle betrokkenen (horeca, jongeren, zorginstellingen etc.) en op alle niveaus (stadsbestuur/politieregio/rijksoverheid) van essentieel belang is.

De burgers moeten vertrouwen hebben in het beleid en de mensen die dat beleid uitvoeren en de instanties moeten helder en efficiënt met elkaar en de problemen omgaan. Volgens de heer Snijders zijn we er in Zwolle redelijk goed uit gekomen. En dan nu maar hopen dat het echt voorbij is.

Dan is het begin 2022 en dan wil je de aandacht richten op de projecten voor de toekomst, zoals de spoorzone (museum en onderwijs achter het station) en de bedrijventerreinen en de woningbouw door inbreiding in de stad en uitbreiding richting Kampen. Immers, in 10 à 15 jaar dienen er 4000 woningen gebouwd te worden. Want Zwolle groeit maar Zwolle moet vooral een sociale stad zijn en blij-

ven. Het mag niet een toevalligheid zijn dat Zwolle dit jaar is verkozen tot een van de beste steden om in te wonen.

Na een ruim uur gesproken te hebben mochten de aanwezigen vragen stellen en op duidelijke vragen kwamen heldere antwoorden, of het nu om opvang van asielzoekers ging of recreatieterreinen rondom Zwolle.

Zo kwam ook ter sprake dat Zwolle in 2033 culturele hoofdstad van Europa wil worden en dat alvast ervaring kan worden opgedaan als in 2030 Zwolle een van organiserende steden mag zijn van de internationale Hanzedagen met 180 deelnemende Hanzesteden. Men had er duidelijk al zin in!

Aan parate kennis heeft het deze burger-vader niet ontbroken en het plezier in het besturen toont hij ons graag.

Tenslotte een woord van dank van Lex, onze voorzitter van de sociëteitscommissie, aan de spreker. Aan zijn echtgenote werd een exemplaar van het boek over onze geschiedenis gegeven; ze altijd ons gebouw altijd al eens van binnen willen bekijken en deze avond was een mooie manier om met het gebouw en de vaste gebruikers kennis te maken.

Jacques Hovius

Vader-Dochter Diner

Afgelopen zaterdag 5 november was het Vader-Dochter Diner. Het was een zeer gezellige avond met muzikale omlijsting door de 5-koppige Cat Fever Band. De avond begon om 17:30 met een bubbelkje. Daarna een viergangen diner met bijpassend wijnarrangement. Voor de aanwezige 18-ers uiteraard een aangepast slokje.

Een kop koffie of toch nog een biertje sloot de avond af. Met een tevreden en voldaan gevoel verlieten de deelnemers DGS. Het verrassende diner, de bijpassende wijnen en de bediening waren voortreffelijk, met dank aan Marit en haar team!

Van de 50 deelnemers was meer dan de helft een dochter. Al met al een geslaagde avond!
Alle eer aan organisator Lex van Gool.!

Jan Molhoek

Wolfje

Woensdag 23 november. Na een vorstig weekend is de temperatuur weer opgekrabbeld. Vanavond geen 'Dagboek van een herdershond' maar het dagboek van zijn bijtgrage (bijna) evenbeeld, de wolf. Even na achten bereikt het geroezemoes van de rond veertig aanwezigen in de Grote Zaal het hoogtepunt. Het moment waarop Erik Hendriksen de reeds vorig jaar geplande lezing - Corona! - van start kan brengen. Gelukkig is het onderwerp, de wolf, nog onverminderd actueel.

Wolvenman Rik Schoon is uitgenodigd om ons over de aaibaarheid van de *Canis lupus* te komen vertellen. Naar hij zelf zegt geen deskundige maar iemand die veel ervaring met de wolf heeft (?). Een slanke laat vijftiger, Amsterdamer, vlot van de tongriem, van huis uit hydroloog en bos- en natuurbeheerder, in de outfit van een buitenmens.

De wolf wandelt Nederland binnen, zich van geen grenspassage bewust. Een asielzoeker die Ter Apel niet kan vinden en zich ongedocumenteerd in ons land vestigt. Ecologen blij, schapenhouders in de stress. Valse Roodkapje romantiek versus onbegrensde natuureuforie. Dat is grofweg het Nederlandse spectrum.

Rik Schoon heeft niet gewacht tot de wolf

Nederland in 2015 bereikte. Daarvoor was hij al regelmatig op bezoek bij wolvenkolonies in Noorwegen en Spanje.

De wolf is een toppredator. Geen enkel ander dier maakt jacht op de wolf. Een volwassen wolf weegt ruim zestig kilo. Hij leeft in roedels van vijf a zes dieren. Man, vrouw en welpen die elk jaar voor de nieuwe worp worden weggejaagd. Op het menu staan grote hoefdieren zoals het edelhert, maar ook wildzwijn, de biggetjes zijn een hapje tussendoor. En op de Hoge Veluwe de moeflon. Hier kansloos tegenover de wolf maar in zijn oorspronkelijke habitat, rotsachtig gebergte, de wolf, omhoog, te snel af. Om in conditie blijven moet de wolf dagelijks tussen de 2,5 en ruim 6 kilo vlees eten. Om tijdens een wandeling in het veld van wanten te weten krijgen we uitleg over het verschil tussen de pootafdrukken van de wolf en die van een grote hond (kruisje is wolf!).

Dankzij DNA-onderzoek weten we dat nagenoeg alle wolven in Nederland afkomstig zijn uit zuid- westelijk Polen. Wolven - marathonlopers - kunnen enorme afstanden afleggen. Onder de communistische regimens in Oost-Europa werd de wolf straf bejaagd. Toen Gorbatsjov dat systeem begon te demonteren schoot de jacht er gaandeweg bij in en kon de wolvenpopulatie groeien en uitzwermen.

De wolf is met onderbreking altijd een

inheems dier geweest. Op nationaal en Europees niveau is de wolf een bescherm dier. In 1869 is de laatste wolf in Nederland geschoten, 20 jaar later de laatste in België, in 1890 de laatste in de Duitse Eifel. In 2015 wandelt de eerste wolf Nederland weer binnen. In 2019 vindt de eerste voortplanting plaats. Op dit moment leven er zo'n 15 roedels in Nederland.

De predatie van de wolf doet het gedrag van prooidieren veranderen. Ze worden alerter, schuwer, mijden favorieten plekken en zijn meer in beweging. Herten vormen bijvoorbeeld in noodgevallen dichte kuddes, met de sterkste dieren in het midden. De zwakke broeders aan de rand lopen de meeste kans opgegeten te worden. Ook zoeken prooidieren bewust plekken op waar de wolf niet durft te komen. Kleine dieren, zoals het haas zijn niet interessant als prooi. Het vangen kost de wolf meer energie dan er in het hazenlijf zit.

Waarom dood de wolf dan zoveel schapen? Om dat te begrijpen moeten we gedrag van de wolf beter doorgronden. Een jagende wolf doorloopt een gedragscyclus van zoeken, overrompelen, doden en opeten. De eerste fasen betekenen voor de wolf veel stress. Na het doden verdwijnt de stress. De andere potentiële prooien zijn gevlucht, uit het zicht. In een weiland met schapen blijven de schapen na het doden van het eerste schaap in paniek rond rennen, een echte vlucht is niet mogelijk. De wolf blijft in de stress en wordt getriggerd meerdere schapen te doden. Een vos in een kippenhok valt het zelfde gedrag ten prooi.

Waar gaat het heen met wolf? Rik Schoon is stellig, er zullen er nog meer komen. En daar zijn we niet goed op voorbereid. Een wolvenmanagementplan ontbreekt. Daarin zouden zaken moeten zitten als het bepalen waar we de wolf absoluut niet willen hebben. Hoe de wolf daar met gepaste middelen te verjagen. Maar ook goede publieksvoorlichting. Vertel een eerlijk verhaal. Maak duidelijk dat het riskanter wordt in gebieden waar de wolf zich heeft gevestigd om met een loslopende hond te wandelen. Het zou zo maar eens de laatste wandeling van Bello kunnen worden.

Nog vele vragen worden op Rik Schoon afgevuurd en beantwoord.

We zijn vijf kwartier verder. Erik Hendriksen dankt de spreker. Wijzer keren we huiswaarts.

Ronald van den Berg

De Goedheiligman weer op bezoek

Eindelijk, na twee jaren van zwaar gevoelde afwezigheid was het voor ons aller Sinterklaas weer mogelijk om de kinderen en (groot)ouders van de leden van onze Groote Sociëteit te bezoeken.

Het was gezellig druk met de 10 kinderen en de vele lieve volwassenen.

Niet alleen dat de Sint voortschreed op weg naar zijn zetel, ook de inzichten maakten vooruitgang omdat de Pieten na huidaangaande maar niet taai taai tweespraak hadden besloten hun presentatie minder duister te maken. De roetveeg bedekte de pietenwangen. Nu hoefde Sint niet extra zijn best te doen om de kinderen de spanning van zijn bezoek te doen vergeten.

En... het is gelukt want er waren alleen maar lieve kinderen en leuke ouders.

De Sint bedankt zijn speciale chauffeur die de Sint in een cabrio op alle plaatsen had gebracht.

Veel dank voor de impresario van de Sint en de pianist, niet toevallig familie van elkaar. Helaas denkt Dimitri met de ondersteuning van de organisatie van dit kinderfeest te gaan stoppen; hij mag van de Sint nog vele jaren schoenen zetten en de ceremonie leiden!

Voor alle kindertjes, dus tot volgend jaar!

Sinterklaas

Impressie Nieuwjaarsbijeenkomst 6 januari 2023

Dameskoor uit Dalfsen

Onze sociëteitscommissie blijft voor de zondagochtendconcerten zoeken naar opmerkelijke muzikale vertoningen en een dameskoor valt kennelijk ook onder deze categorie. Overigens, een collectief vrouwengeluid is op de sociëteit beslist geen regelmatige gebeurtenis en dat mag anders. Gelukkig en tot ieders genoegen werd het koor "Sarabande" bestaande uit zanglustige niet geheel piepjonge vrouwen (daarom de bende van Sara) geboekt. En dat optreden werd een groot succes!

Het koor had een compleet kerst-koffieconcert beschikbaar en wij mochten dat op 18 december bijwonen. Volle bak dus en als ik zeg dat er ruim vijftig man in de zaal zaten doe ik alle dames tekort want niet alleen de partners maar ook de leden van Sociëteit 2000 waren aanwezig.

Het koor en de dirigente Joan Jonkman, alsmede pianiste Henriette Prins – die zowel begeleidend als solistisch optraden – werden geïntroduceerd door Rinze. We werden vooraf gewaarschuwd: geen pauze en liever geen applaus na elk nummer. Het publiek knikte uiteraard heel braaf.

Alhoewel Ton Koot zijn plaats in de Grootte zaal zo had gekozen dat hij de dames uit de Heerenzaal had moeten zien komen, kwam het koor vanwege de strategische plaatsing van de vleugel binnen via de hal. Zijn muzikale bewondering werd er niet minder door. Ook de familie Rijlaarsdam was ruim vertegenwoordigd aangezien Jelly meezong in het koor.

Het eerste deel van vier zangstukken werd omschreven als najaarsprogramma.

Meteen werd imposant begonnen met het prachtige nummer "Tundra" van de Noorse componist Ola Gjeillo. De zaal wist meteen wat er verwacht kon worden. Maar geen applaus!

Daarna het prachtige klankstuk "Dirait-on" van de Amerikaan Morten Lauridsen. Zeer passend kwam daaropvolgend het gevoelige "the seal lullaby" van Eric Whitacre. Daarna weer het mooie lied "Sure on this shining night" van voor-
noemde Lauridsen en het eerste deel was

een krachtig geslaagd begin. Dit mede door de begeleiding van de pianiste die daarna een solistisch optreden had met 5 stukken voor piano opus 75 deel 5 van de Finse componist Jean Sibelius. Mooi gespeeld! De vleugel stond vanwege het koor verder van de schouwen dan valt het op dat het geluid minder schel is.

Het tweede blok bevatte een vijftal klassieke en welbekende kerstliederen zoals "Candlelight Carol" van de bekende Engelse componist John Rutter en "So far and bright" van Bob Chilcott. Alle liederen, vaak van traditionele oorsprong, klonken bekend en werden uit volle borst ten gehore gebracht. Voor de vaste luisteraar van klassieke muziek is het heerlijk om dit repertoire nu eens live en op een heel degelijk niveau vertolkt te horen. Alle lof voor de dirigent die ondanks de breedte van het repertoire de stemmen alle kansen gaf en tegelijkertijd ook de directie voldoende strak hield.

Het dameskoor had nog een verrassing. Nynke Atsma zingt en speelt blokfluit! Op piano begeleid door Henriette Prins speelde zij het "Affettuoso en Allegro" van G. Ph. Telemann. Kerstkleuriger kan het bijna niet. Terecht een warm applaus!

Geen pauze, dus voortgang moet er zijn.

Daarom het heel bekende en tikkeltje zoete "Maria Wiegenlied" van Max Reger. Heerlijk om dit nu eens door een koor verklankt te kunnen horen. Daarna het ritmische en goed gezongen "Deck the hall" van John Rutter.

Het was al aangekondigd maar het onvermijdelijke moment was aangebroken: het publiek mocht ook zingen! Even oefenen, maar dan blijkt hoe willig en muzikaal bekwaam het publiek wil zijn.

Een aantal coupletten van het bekende kerstlied "O come, all ye faithful" werd vol enthousiasme (mee)gezongen en leidde tot een lang en hartverwarmend applaus voor het koor, de dirigent en de solisten.

Uiteraard was er het dankwoord van onze Rinze. Die bekende naar aanleiding van de opmerking van de pianiste dat Sibelius eigenlijk als 9-jarige pianist wilde worden maar uiteindelijk violist werd, dat hij eigenlijk ooit dirigent wilde worden. Niks mis mee, toch?

Met hem deel ik ook zijn opmerking dat het koor door de combinatie van zorgvuldigheid en muzikaliteit tot deze grote hoogte kon komen. Derhalve alle lof (en wat geschenken) voor de dames.

Jacques Hovius

POPOV THE GREAT

Hoe stelt u zich een zanger voor die een enorm laag stemgeluid kan produceren? Niet als een ielig persoontje- zult u zeggen - want alleen al de borstkas moet enorm zijn om de onvoorstelbare hoeveelheden lucht te produceren die de diepe klanken via de stembanden zwaar trillend tot u brengen. U heeft gelijk!

De bas Igor Popov, gevlucht uit Oekraïne en door oplettende mensen van het AZC Harderwijk herkend en weer tot professioneel zingen gebracht, is een imposante zwartgeklede man met een onvoorstelbaar diepe zangstem. Een stemtype dat tamelijk zeldzaam is in (nota bene) de Lage Landen maar past in een heel oude Slavische traditie. De Orthodoxe kerken hebben riten en gezangen waar een dergelijk basstem onontbeerlijk is.

Het programma werd mede samengesteld door en uitgevoerd met de ons bekende pianist en ArTeZ-docent Steven Faber; muziek uit Europa en Oekraïne en Rusland en van de late zeventiende eeuw tot de eerste helft van de vorige eeuw. Geen modern snerpand gedoe dus.

Allereerst "Der Bardengeist" van Ludwig van Beethoven. Prachtig en voluit gezongen waarbij het gebaar nog wat schuchter is en de uitspraak van het Duits nog niet helemaal af lijkt te zijn. Ach zolang wij niet kunnen beoordelen hoe hij zijn eigen talen uitsprekt lijkt mij dit een ondergeschikt punt in de beleving. En die is er! En met een heldere introductie en begeleiding door toetsmeester Faber.

Daarna een drietal solo gezongen Italiaanse minneliederen van de respectievelijke heren A. Scarlatti, A. Caldara en G. Carissima, allen componisten uit het eerste kwart van de 18e eeuw. Ik kende twee van die drie liederen maar voor het eerst hoorde ik de vertolking door een basstem en dat klonk opmerkelijk aangenaam. En ook de gebaren van de zanger werden losser.

Vervolgens een solo optreden van Steven Faber en wel met de "Sonate in B, K 380" van Domenico Scarlatti, de Spaanse hofcomponist. Vol enthousiasme en vaardig gespeeld.

Van een treurig lied van Alexander Borodin (die van de componistengroep "het machtige hoopje") naar een soort hymne

van Cesar Cui over een standbeeld van Catherina de Grote om dan bij Pjotr I. Tchaikovsky te komen met zijn lied "oktober" uit de cyclus De Seizoenen. Het werd steeds mooier en persoonlijker en indringender gezongen. De heer Popov kwam helemaal tot zijn recht toen hij twee volksliederen uit zijn moederland zong, namelijk "Zomernacht" en "gevaarlijke vrouw".

De bas trok zich even terug zodat Steven twee liefdesliederen van de Russische componist Samuel Maykapar kon spelen. Heel leuke en lieve muziek.

Na telkens de rituelen van concentratie en ademhaling herhaald te hebben kwam Popov toe aan het zingen van een tweetal Russische volksliederen. "notsjinka" over een duistere nacht en eenzaamheid en "tin o veder" over een verloren liefde. Tsja, dan kan je enkel

maar eindigen met muziek van Robert Schumann. Dat werd het prachtig gezongen "der Abendstern".

Het overweldigende applaus bracht de heren tot een toegift en daarna kon Hans Boosman wijze en dankbare woorden richten tot de musici en hen bloemen en wijn overhandigen.

Altijd goed als een mooie basstem een diepe indruk achterlaat, nietwaar?

Jacques Hovius

Altijd maar weer dat water

"Onmogelijkheden doen we direct, wonderen duren iets langer."

Woensdagavond 25 januari. Te gast is Rik van der Kamp, directeur-grootaandeelhouder van 'Van der Kamp, The Dutch Waterengineer'. Dat Dutch staat er niet voor niets want Nederland heeft een grote reputatie in de wereld als het gaat om waterbeheersing.

Rik, een slanke vijftiger, jongensachtig hoofd, snelle prater met een gulle lach. De Grootte Zaal is goed gevuld met heren en enkele dames. Opmerkelijk want het onderwerp van de avond ligt ver voorbij de horizon van de aanwezigen. Paul Jörning heet iedereen welkom en geeft Rik het woord.

'Van der Kamp' is snelgroeiend Zwols bedrijf. Corebusiness is de verhuur van pompen en waterbeheersing. Er werkt een team van 40 specialisten uit diverse disciplines. Het bedrijf heeft naast Zwolle vestigingen in Zierikzee en Brentwood (UK).

Het bedrijf is ooit begonnen met een betoncentrale. De eerste generatie in de familie, de vader van Rik verlegt de koers naar het baggeren, het op diepte houden van havens. Rik noemt zijn vader een Willy Wortel, een handige ondernemer die in oplossingen en innovaties denkt. De door hem zelf ontworpen baggerschepen zijn slimmer dan die van de veel grotere concurrenten. Rik en zijn broer zijn dan inmiddels ook in het bedrijf werkzaam.

In familiebedrijven kraakt het nog wel eens en op enig moment stappen Rik en zijn vader uit het bedrijf. Samen leggen ze daarna de basis van een nieuw bedrijf zoals we dat nu kennen.

In 1999 wordt het bedrijf verkocht aan 'Nijhuis Pompen' uit Winterswijk, de vaste leverancier van pompen aan 'Van der Kamp'. Als dat bedrijf vijf jaar later wordt overgenomen door een private equity partij staat Rik voor dilemma: opstappen bij het voormalige familiebedrijf of 'Van der Kamp' terug kopen. Het laatste geschied.

Met trots toont Rik beelden van de grootste klus in de bedrijfsgeschiedenis, nu een paar jaar geleden. Een aantal pompen in het grootste gemaal van Nederland in IJmuiden moeten gereviseerd

worden. Die pompen zijn cruciaal voor de waterbeheersing in het westen van Nederland, de uitslag van het water uit het Noordzeekanaal naar zee. Er moet een noodvoorziening komen die de grootste ter wereld zal worden. 'Van der Kamp' verwerft de klus van Rijkswaterstaat. De opdracht is een tijdelijke voorziening neer te zetten met een capaciteit van 65 kubieke meter water per seconde. Zoveel capaciteit heeft 'Van der Kamp' niet in huis. En dus begint een speurtocht naar grote pompen. In Wenen staan een aantal pompen, nooit gebruikt, van een afgeblazen project. In Nederland is een zwemparadijs failliet gegaan en ook die pompen beginnen aan een tweede leven IJmuiden. De hele installatie wordt in eigen huis ontworpen en gebouwd. De foto's van het project zijn indrukwekkend. Al met al een klus van zo'n 3 miljoen.

'Van der Kamp' is in een aantal sectoren actief.

Verhuur van pompinstallaties, het grootste deel van de omzet. Dat zijn installaties voor afvalwater (bijv. bij waterzuiveringsinstallaties), oppervlaktewater (bijv. IJmuiden), industriewater, brandbestrijdingsinstallaties (bijv. bij revisie van een sprinklersysteem). Verhuur komt altijd in beeld wanneer er ergens een calamiteit dreigt, bij renovatie en revisie van vaste pompinstallaties.

Verkoop van installaties met onderhoudscontract.

Ontwerp en constructie. Ontwerp altijd in 3D, "want heel veel mensen kunnen geen tekeningen lezen".

Tegen tien en posteert Paul Jörning zich naast het spreekgestoelte. Rik heeft er duidelijk zin in, de zaal is nog onverminderd geïnteresseerd (veel vragen). Bij Paul groeit kennelijk de vrees dat de spreker moeiteloos nog een uur door kan. Maar dan is daar toch nog onverwacht het einde van de lezing, zij het op ongeveer de helft van de afbeeldingen van de presentatie. Een gul applaus zwelt aan. De aanwezigen zijn allemaal een stuk wijzer geworden over een bijzonder Zwols bedrijf.

Ronald van den Berg

De Fietsgroep in het Staphorsterbos.

Het Groote Fietsen

Aflevering Staphorsterbos en Reestdal.

De fietstocht naar het Staphorsterbos en het Reestdal op dinsdag 7 februari was aan de frisse kant. Of zeg maar gewoon koud, zeker in de ochtend, toen de zon zich nog niet liet zien. Het was de dag van de verrassingen, en dan doel ik niet op Sjoerd R., die op de heenreis opgehouden was.

Nee, de eerste verrassing was bij het startpunt: er kwamen 2 hagelnieuwe EV's met e-B's*) aanglijden, te weten een VW ID5 en een Hyundai Ioniq 5. Wie weet de opmaat voor een EV Rally, nu het aantal old timers bij DGS toch aardig begint op te drogen?

De tweede verrassing was een bruidspaar, dat op de bevroren hei voor ons poseerde. Een hele tour voor de bruidegom om het verse bruidje weer warm te krijgen

De derde verrassing was de fiets van Hilbert van der Z., die ondanks een ongelofelijke slag in het achterwiel, toch met de groep mee wist te komen. Dat laatste gold overigens niet voor Sjoerd R. en Boudewijn E., die ondanks het ontbreken van malheur aan de fiets, het toch twee keer klaarspeelden om de groep uit het

oog te verliezen.

De vierde verrassing was een bouw pakket voor een heuse windmolen, waarvan de onderdelen kolossale afmetingen hebben.

Tot slot, de mooie natuur, waar het de 11 dappere fietsers natuurlijk om te doen was. Het Staphorsterbos is aangelegd als

productiebos voor mijnhout in de jaren dertig. Er is ook hei en er liggen vijf vennen/plassen. Echt de moeite waard om doorheen te fietsen of te wandelen. Het gebied is 930 ha groot.

Noot. *) EV = Electric Vehicle, e-B = e-Bike

Peter H.

Drie wiken van de windmolen.

Excursie naar de Onze Lieve Vrouwe Basiliek

Op die koude 10e februari dag stonden we met z'n tienden in het voorportaal van de Basiliek van Onze Lieve Vrouwe Tenhemelopneming, ook wel de Peperbuskerk genoemd, klaar voor onze excursie. In De Groote Klok van januari j.l. (pag. 6) staat een uitgebreide aankondiging met informatie over de basiliek door Erik Hendriksen die het (her)lezen zeker waard is. Hieronder volgt dan ook een korte impressie van ons bezoek met enkele bijzondere momenten van die middag. We werden enthousiast ontvangen door de heer Paulus ten Doeschate die ons op deskundige en innemende wijze begeleidde bij onze wandeling door de basiliek. Wat ik helemaal niet wist (BK, red.) was dat een basiliek niet alleen een romaans- of gotische bouwvorm is, maar in de R.K.-wereld vooral een eretitel voor een kerk, verkregen door een pauselijk besluit. Voor de Zwolse basiliek was dat in 1999 door paus Johannes Paulus II. Overigens zijn er in Nederland 27 basilieken, waar onder dus de Onze Lieve Vrouwe Basiliek. De toren is gemeentelijk bezit, die sinds 1840, na de laatste brand, in de volksmond De Peperbus heet.

De neogotische inrichting van de basiliek is merendeels ontworpen en gerealiseerd onder supervisie van Friedrich Wilhelm Mengelberg (1837-1919). Hij was beeldhouwer, architect van kerkinterieurs en kunstverzamelaar. De beroemde dirigent Willem Mengelberg was zijn zoon. Dat bracht bij ons ook wijlen Otto Mengelberg in herinnering, bij leven een gewaardeerd lid van onze sociëteit; hij was een achterkleinzoon van de architect Friedrich Wilhelm Mengelberg. De laatste was ook betrokken bij de inrichting van het interieur van de Dom van Keulen.

In de basiliek bevinden zich veel erfstukken uit het Zwolse katholieke verleden en ook van Zwolse Rooms Katholieke kerken die hun deuren moesten sluiten vanwege het drastisch afnemende kerkbezoek. (ter informatie: De Zwolse Thomas à Kempis Parochie heeft nu nog drie kerkgebouwen onder zijn beheer, in Zwolle-Zuid, in Wijthem-Herfte en dus de Peperbus-basiliek).

We staan voor een houten kistje 47 cm. hoog, 94 cm. breed en 37 cm. diep. Het is

de houten schrijn uit 1673, waarin de beenderen van Thomas à Kempis zouden liggen. De schrijn is prachtig bewerkt en versierd met bloemen en omringd door gevleugelde engelenhoofdjes. De staat van de schrijn is nog goed en bezit nog steeds zijn diep turquoise kleur. De schrijn staat op een monument vervaardigd door de eerder genoemde Mengelberg. Voordat Thomas intrad in het klooster bij de Agnietenberg heeft hij deze kerk, toen nog een kapel, nog bezocht. Wij bekeken ook de sacristie van de basiliek. Heel bijzonder, want voor toeristen en andere bezoekers is deze ruimte niet toegankelijk. In de kasten zien we kostbare kazuïfels, fraai bewerkte gewaden die priesters gebruiken bij het opdragen van de eucharistie viering.

De basiliek heeft een prachtig 'Schalkerweerd orgel' gebouwd in 1896 en geres-taureerd in 1982. Schalkerweerd & Zoon was een Utrechtse orgelbouwer die o.a. ook het orgel in het Amsterdamse Concertgebouw (1888) vervaardigd heeft. Schalkerweerd bouwde tot 1940 orgels en is na de oorlog gestopt. Niet ieder van ons kende deze basiliek. Ik had een beetje het gevoel alsof ik een kerk in een buitenland bezocht. Nooit geweten dat deze basiliek zo mooi was en sacrale rust uitstraalde. Met recht een schatkamer voor katholiek Zwolle. Als dank boden we de heer ten Doeschate een borrel aan in onze sociëteit want, het was immers vrijdag. Maar, op de terugweg verlieten de dames ons op de Blijmarkt voor een drankje bij restaurant Ensemble (oh, ironie), de heren vervolgden hun weg naar hun sociëteit; toch een beetje raar; ik moest even terugdenken aan onze laat-

ste Algemene Ledenvergadering! Ook daardoor weer een bijzondere middag!

Meer weten over de basiliek? www.basiliekwolle.nl / www.peperbus-zwolle.nl

Bert Klaver

Mart de Duider

Woensdagavond 22 februari 2023, in de annalen van De Groote Sociëteit nu al een historische avond. Een dag na de grimmige jaarrede van Poetin, op twee dagen na de een jaar geleden door diezelfde Poetin begonnen oorlog met Oekraïne.

Vanavond een optreden van Luitenant-generaal b. d. Mart de Kruif, duider van de oorlogsontwikkelingen. Door zijn vele optredens in talkshows uitgegroeid tot een nieuwe vriend in vele huiskamers. De Groote Zaal zit bomvol, een kleine tachtig aanwezigen merendeels heeren. In de zaal hangt een opgewonden geroezemoes als voorteken van een bijzondere avond.

Lex van Gool heet de aanwezigen welkom en geeft het woord aan Piet Winkelmolen. Met gepaste trots introduceert deze De Kruif. Ze kennen elkaar van de Hogere Krijgsschool en door het benutten van deze relatie staat De Kruif vanavond in Zwolle (het sociëteitsnetwerk is goud waard!).

Mart de Kruif, midzestiger, lichtblauw jasje, coltrui, spijkerbroek. Heldere blik, scherpe gelaatstreken, markante neus.

Elke veertien dagen op de tribune bij Feyenoord.

Alvorens de Oekraïne aan te snijden staat De Kruif stil bij zijn lange en imposante militaire loopbaan (een uitvoerig CV staat in De Groote Klok van januari). Hij blikt ondermeer terug op de periode dat hij ISAF Commandant was van Zuid Afghanistan met een leger van ruim veertigduizend manschappen. De missie die door de politiek steevast als 'opbouwmissie' werd betiteld maar voor de manschappen ter velde in feite een 'oorlogsmissie' was. Onder zijn commando sneuvelden 283 militairen.

Op 24 februari 2022 krijgt de De Kruif zeer vroeg een telefoontje uit Amerika. Een goede bekende meldt "Its gone to start", de Russen vallen van diverse kanten Oekraïne binnen. Het is het begin van een vreselijke oorlog: 200.000 gesneuvelde, gewonde en vermiste Russen, vergelijkbare cijfers voor de Oekraïne zij het met veel meer burgerslachtoffers.

De Kruif haalt Eric Akerboom aan, directeur van de AIVD aan die enkele dagen geleden opmerkte dat de impact op de wereldorde van 24 - 2 vele malen groter zal blijken te zijn dan de impact van 9 - 11.

Als de Russen Oekraïne binnenvallen is het doel in korte tijd heel Oekraïne te veroveren en te bezetten. Er wordt over een zeer breed front aangevallen met eenheden van tienduizenden soldaten. Zo'n brede aanval heeft het risico dat je overal net te weinig inzet kunt leveren. Als de eerste aanvalsgolf stopt door het verrassende verzet van het Oekraïense leger wordt het doel het veroveren en inlijven van de vier oostelijke provincies, Luhansk, Donetsk, Zaporizhia en Kher-son.

Half juli kantelt het initiatief naar Oekraïne, mede door de door het westen geleverde moderne en effectieve wapens, waaronder de Himars-raketten. Er wordt een tegenaanval ingezet rond Cherson die Russische troepen aantrekt, om vervolgens een doorbraak te forceren rond Charkiv.

In de volgende winterfase verminderen aan beide zijden de gevechtsactiviteiten. Inmiddels proberen de Russen al acht maanden Bachmoet te veroveren, evenwel zonder wezenlijke voortgang en tegen immense verliezen.

De Kruif verwacht tegen het eind van de lente een nieuw Oekraïens offensief.

De Kruif fileert de zwakke westerse strategie. De denkwijze van Poetin is veronachtzaamd, de afschrikking is vergeten, de lessen van Clausewitz zijn gewist, de Navo is volledig afhankelijk van de VS, de EU militair machteloos en een visie op veiligheid ontbreekt.

In tactisch opzicht zijn er aanzienlijke verschillen tussen Rusland en Oekraïne. Rusland: de grond - lucht samenwerking hapert, gevecht gebonden wapens zijn afwezig, geen onderofficieren (het Russische leger is een officierenleger met lange bevelslijnen). Oekraïne: inzet van gevecht verbonden wapens, mission command, leiderschap, adaptief en innovatief. Vanuit de zaal: "U schildert de Russen af als gekke Henkie". De Kruif: "Dat zeg ik niet, ze treden op als gekke Henkie".

In operationeel opzicht kampt Rusland met grote tekortkomingen: geen duidelijk zwaartepunt in de aanval bij aanvang, planning van de operatie op 'best case' niet op 'worst case' of 'most likely', logistiek beperkt van personeel en materieel, absoluut luchtoverwicht niet bereikt, geen vrijheid van handelen van de commandanten te velde.

Oekraïne zet daar tegenover het gebruik van diepte in de verdediging, de vrijheid van handelen van commandanten, sterk gemotiveerde soldaten.

De Kruif verwacht een mogelijke beslissing in de oorlog deze zomer. Het op de huidige wijze voortzetten van een oorlog met duizend gesneuvelden per dag is niet vol te houden. De oorlog zal volgend jaar in een volgende fase komen. Pas dan ook pas effectieve inzet van de Leopard 2 en de F16.

Rusland zal deze oorlog niet winnen maar het is de vraag of het (eind)resultaat een Oekraïense overwinning genoemd kan worden.

Wat zijn de gevolgen van deze oorlog op lange termijn? De Kruif: de NAVO leeft, Europa herbewapend, de afschrikking wordt weer actueel, Rusland op korte termijn vleugellam, Poetin gemarginaliseerd, de EU meer eenheid, status Oekraïne jegens NAVO en EU ongewis, Russische dreiging is niet voorbij.

En wat zijn de lessen voor Nederland: ontwikkel na 10 jaar falend veiligheidsbeleid een visie op veiligheid en investeer in die veiligheid. Nederland zal in 2024 (voor korte termijn) voldoen aan de

Mart de Kruif en Piet Winckelmolen.

2% NAVO norm voor defensie. Kribbig merkt de Kruif op dat er al geruime tijd een SGP-motie bij de Kamer ligt om die 2% in de wet vast te leggen. Regeringspartij D66 verzet zich daartegen.

Na ruim een uur is het verhaal verteld. Een stroom vragen spoelt daarop naar de

spreker. Kernwapens? Wat gaat China doen? Gerommel in het Kremlin? Krachtmeting VS - China?

Met een klaterend applaus waarderen de aanwezigen de spreker!

Ronald van den Berg

Casual Thursday

De ledencommissie heeft afgelopen donderdag 16 maart weer een Casual Thursday georganiseerd. Ditmaal stond de Casual Thursday in het teken van Port. De portproeverij werd verzorgd door Chris Aa van het Zwols Porthuis. 23 leden en 3 introducees waren van de partij in de Heerenzaal. Gedurende de proeverij hebben de deelnemers kennis kunnen maken met 6 verschillende soorten Port. De avond startte met een stukje geschiedenis en het productieproces van de Portwijn. Vervolgens konden deelnemers proeven van onder meer droge witte port, een rosé port, een Late Bottled Vintage (LBV), een 10 jaar oude Tawny en een 10 jaar oude witte port. Tijdens het proeven konden de deelnemers ook genieten van de Portugese hapjes. De proeverij duurde tot 22.30 en daarna hebben de deelnemers nog tot 0.30 geborrelt in de Grote Zaal. Bijna alle flessen van de proeverij werden nog leeggedronken en weggespoeld met bier.

Ivo van Egmond

Vrijwilligersdiner

Zonder activiteiten is het sociëteitsleven maar een kaal gebeuren. En zonder vrijwilligers geen activiteiten. Begrijpelijk dat de Directie koesterend met deze groepen omspringt en hen daar waar mogelijk prijst. Met het jaarlijkse vrijwilligersdiner wordt de waardering gematerialiseerd.

Woensdag 8 maart was het weer zover. De Heerenzaal gevuld met een kleine veertig heeren die zich allemaal op enigerlei wijze als vrijwilliger inzetten voor De Groote Sociëteit. Een bonte stoet bestaande uit de Directie, de Raad van Commissarissen, de Sociëteitscommissie, de Ledencommissie, de Redactiecommissie, de Activiteiten coördinatoren, de Gastheren en last but not least de Bevers.

De President-directeur Jur Zandbergen in de rol van gastheer, gastsprekers Doede van de Steenhoven en Jacques Hovius. De laatste had voor de afzwaaiende Rinze van Lei een fraai gedicht gecomponeerd wat u bijgaand aantreft.

En op de borden? Een carpaccio met bloemkoolroosjes en versiergroen, gevolgd door een forse moot sukade, met maispunt, spruit en Hasselback aardappel, en toe een gevecht van chocoladebereidingen.

vdB.

Beste Rinze,

*Rinze, Rinze van der Lei, wat je er ook van vinden kan, je hoorde er altijd bij
Als lid van een Fries-Berkummer delegatie ging het op onze Groote van borrelpraat tot een schitterende oratie
En je docentschap gaf je alhier tact en geduld om de minder toonkrachtige Heeren
Te verleiden tot een muzikale interventie op zondagmorgen en dat voor heel veel keren*

*Om met autoriteit iets te organiseren op een sociëteit is niet eenieder gegeven
En dan moet je alle muzikale hobbels en pijnlijke misstanden nog beleven
Je zou het Liefst met hoge tonen er voor zorgen dat de muziek leeft en rijpt als koren
En dat de accordeon net zo klinkt als het supertalent van de sopranen en tenoren*

*Want door jou kreeg elk klein of groot talent een eerste of tweede kans om te spelen
Met als hoorbaar en gezellig resultaat dat niemand inde zaal zich ooit zal vervelen
Je dankwoorden zijn beroemd en je flessen en ruikers mogen er zeker zijn
Maar ondanks alle mooie woorden doet dit afscheid toch een beetje pijn*

Jacques Hovius

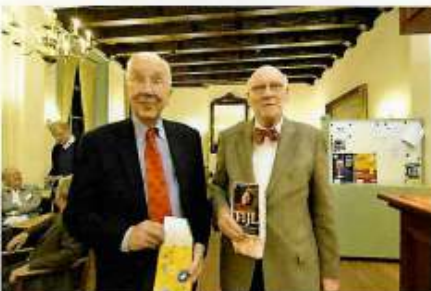
Slotdrive Gemengde Bridge seizoen 2022 -2023, 18 april 2023

WINNAARS, winnaars en bijna-winnaars.....

Slotdrive Heerenbridge seizoen 2022 - 2023, 20 april 2023

WINNAARS, winnaars en bijna-winnaars

Bridgen met het mes op tafel?

Dinsdag 18 april: de slot drive van de mixed bridge van De Groote Sociëteit. Een drukte van belang met 10 paren in de rode en 10 in de groene lijn. Een volle bak in De Groote Zaal, net als op de parkeerplaats waar velen moeite hadden om hun auto kwijt te raken. Er stond het nodige op het spel: wie haalt de hoogste score vanavond, wie wordt winnaar van het tweede deel van de competitie en wie overal kampioen van dit seizoen? Een spannende strijd ontspon zich en na 5 ronden werd het stil: hoe zal de uitslag luiden? Nu had de wedstrijdleader Theo Kuitert al verkapt dat de eersten in elke lijn vanavond geen prijs zouden krijgen. Hij vroeg Marijke Margadant wat de winnende score moest worden en zij koos voor een 50% score als ideaal score: heel netjes gebridged, geen killer bridge en eerlijk de punten gedeeld!

Maar voor de uitreiking eerst een glas en een schaalje versnaperingen voor alle bridgers. En dan de ontknoping! In de groene lijn zaten Ton en Ineke Bender het dichtste bij de 50% score met 49,38% en in de rode lijn Timen Schut en Jet Rigter met 50,63%. Zij werden verblijd met een mooi gestileerde deurstopper in de vorm van een door Theo gemaakte vogel. Voor de winnaars van het tweede deel van de competitie, het paar Rein en Pien Poll in de rode lijn en paar Tineke en Klaas Bakker in de groene lijn eveneens een gestileerde vogel. De schaal voor de overall winnaars van het seizoen 2022-2023 werd door de laatste winnaars, het paar Herman en Yt Kremer, overhandigd aan de wedstrijdleader. Ondanks goed tegen spel van alle tegenstanders dit seizoen was er een duidelijk winnend paar: Rein en Pien Poll. Met een daverend applaus namen zij de wisselschaal in ontvangst. Van alle winnende paren nam Ronald van den Berg een foto als bewijs van dit heugelijk feit. Rein sprak namens alle bridgers een dankwoord uit aan Theo en In-

grid voor de voortreffelijke leiding en alle zorg om deze bridgeavonden te organiseren. Als dank kregen zij een fles wijn en een mooie bos bloemen. Dank ook aan Jan Veenema voor het voorbereiden van de wedstrijden en het in goede orde verzorgen van de bridge mates en de uitslagen.

Om de goede sfeer van dit jaar nog eens bevestigen gingen alle paren vrolijk op de foto. Dit mixed bridge jaar met een grote groep van 23 paren (3 paren ontbreken op de foto helaas door ziekte) onderstreept nog eens hoe boeiend dit spel is. Niet spelen met het mes op tafel, maar wel met alle inzet! Om met Joost Prinsen dan toch af te sluiten: Jammer dat het er al weer op zit!

Met voor de dames een fraaie hanging basket en de heren een mooie fles wijn ging ieder huiswaarts. Theo en Ingrid, nogmaals hartelijk dank voor al jullie inspanning en de fraaie vogels die een ereplekje krijgen! Volgend seizoen, als we weer starten op 19 september 2023, zijn we er natuurlijk weer bij.

Tineke en Klaas Bakker

Heerenbridge

Het Heerenbridge was het afgelopen jaar zeer geanimeerd. Onder de bezielende leiding van John Prooi is in totaal op negen donderdagen gespeeld.

We kunne spreken van een mooie opkomst. Fijn dat er ook een aantal nieuwkomers bij waren. Dat is voor de continuïteit van groot belang.

Naast het feit dat het gezellige wedstrijden waren, was het voor de Heerenbridgers ook belangrijk dat er goed gescoord werd. Een prominente gravering op de wisselbeker geeft eeuwige roem niet-waar.

Dank zij de goede begeleiding van Jan Veenema, die voor een adequate registratie zorgde, was er tijdens de wedstrijden geen discussie over de scores.

Iedere speelavond maakte John het weer spannend wie bovenaan zou eindigen. Hij gaf aan wie 50% of meer had gescoord en tenslotte wie eerste was geworden. Wel had hij moeite zijn eigen naam ook uit te spreken wanneer zijn partner en hij genoemd moesten worden voor de eerste plaats. Bescheidenheid moeten we maar denken.

Uiteindelijk ging de wisselbeker na negen avonden sportieve strijd naar John Prooi en Ton Plattel.

Damesbridge seizoen 2022-2023

Woensdagmiddag 25 april hebben we het bridge seizoen van de dames van "de Groote Sociëteit" (inclusief enkele gastspelers van Soos 2000) afgesloten. Het zonnetje scheen, de stemming was opperbest.

Helaas waren er op het laatste moment een paar afzeggingen, maar we kwamen toch nog uit op 7 tafels. Iedereen had er zin in. We speelden in een plezierige sfeer 5 rondjes van 4 spellen.

Aan het eind van het seizoen wordt er een score opgemaakt op basis van bezettingsgraad en punten percentage. Daar kwamen ondergetekenden net iets hoger uit dan Marianne Blomme en Peggy Harskamp, die 2e werden. Er was een kleine attentie voor de 4 dames.

Wij dames van "de Groote Sociëteit" boffen maar met Els en Marijke. Ook dit seizoen was alles weer perfect georganiseerd. En ... wij dames maakten hen het niet altijd gemakkelijk. Als blijk van waardering kregen zij een fraaie bos bloemen. Ook Maarten, echtgenoot van Els, werd niet vergeten voor zijn bijdrage aan het soms lastige rekenwerk. Hij ontving, met dank, een mooie fles wijn.

Voor Marit en assistente Judith was er een pot met voorjaarsplanten als dank voor hun ondersteuning.

De groepsfoto (zie pagina 10) is door Ronald van den Berg gemaakt. Dankjewel Ronald.

De middag werd afgesloten met een drankje en gewaardeerde bitterballen. Tenslotte was er voor alle deelnemers van deze middag een pot met voorjaarsplanten die door menigeen enthousiast werd ontvangen.

Gerdy Hiemstra en Tineke Bakker

Koningsdag 2023

Vandaag vieren we de verjaardag van Koning Willem Alexander. Op zondag 30 april vieren we zijn tienjarig jubileum als staatshoofd.

Helaas staat de monarchie, en daarmee de Koning en zijn gezin, er in de peilingen niet goed voor. En die negatieve spiraal gaat alsmaar door, want een slechte pers (al dan niet terecht ...) levert als vanzelf weer een negatief beeld op: zo roept het een het ander op: de kracht van de media. Het is lastig om zo'n spiraal te doorbreken.

De media doen daar collectief aan mee. Wat titels van artikelen uit dagbladen, gerenommeerde ook:

Trouw: Willem Alexander wil privé en werk scheiden maar koning ben je altijd / 24 uur per dag.

AD: Koning van het volk, balancerend op een koord

NRC: De toekomst van de monarchie vereist een stevig debat

Financieel Dagblad: Wat heeft de koning ons nog te bieden?

De Koning zelf lijkt zich er niet veel van aan te trekken... en dat siert hem. In de podcast die hij heeft opgenomen, samen met Edwin Evers, lijkt hij ontspannen. De gebeurtenissen van de afgelopen tien jaar trekken voorbij, hij geeft zijn commentaar: realistisch, nuchter, zonder al te diepgaand erop in te gaan. En natuurlijk is de kritiek op deze podcastserie luider dan de welwillendheid.

In Elsevier las ik dat je zou mogen verwachten dat andere instanties, zoals de Raad van State, het kabinet, het parlement, zich wat zouden aantrekken van die negatieve beelden. Het is per slot van rekening in ons aller belang om de monarchie te verdedigen. In een tv uitzending over 10 jaar koningschap was iedereen het erover eens dat (en ik citeer) 'er nu al genoeg 'rommel' in het land is, en dat het afschaffen van de monarchie niet helpt om die rommel op te ruimen.'

Sterker; de eenheid die het koningshuis brengt, waarmee het huis boven alle partijen staat, zich daadwerkelijk interesseert voor wat er in het land gebeurt, zich vergewist van wat de staat van het land is, door bezoeken, gesprekken en ontvangsten: dit alles maakt dat ook nu in ons verdeelde en onrustige land, de monarchie een baken van continuïteit en daarmee rust kan zijn. Of zoals hij zelf zijn taken verwoordde bij de start van zijn koningschap: 'samenbinden, vertegenwoordigen en aanmoedigen.'

Over dat aanmoedigen zei hij zelf: 'Als koning wil ik mensen aanmoedigen actief gebruik te maken van de mogelijkheden die ze hebben. Hoe groot de verscheidenheid ook is, hoe verschillend onze overtuigingen en dromen ook mogen zijn, waar onze wieg ook stond, in het Koninkrijk der Nederlanden mag iedereen zijn stem laten horen en op voet van gelijkwaardigheid meebouwen'

Dat noch het kabinet, noch het parlement of de Raad van State, noch individuele hoogleraren of steunpilaren, hun stem laten horen om hieraan steun te verlenen, is tekenend voor de stemming die er op dit moment in ons land is. Negatief, schreeuwerig, het eigen gelijk voorop. In plaats van omzien naar de ander, rust inbouwen, oplossend vermogen aanwakken en kansen en voordelen zien, in plaats van valkuilen en nadelen.

Een kleine ommekeer zien we in de steun die prinses Amalia krijgt: daar wordt een grens overschreden, vindt heel Nederland. Een jonge vrouw die zo werd en wordt bekritiseerd om haar uiterlijk, om haar status: dat kan kennelijk. Maar haar zodanig bedreigen dat zij het huis niet mag verlaten en omringd wordt door veiligheidsmensen en haar vrijheid volledig wordt afgenomen: dat gaat ons allemaal te ver. De sympathieke actie van het

damesblad Linda die een nummer daaraan wijdde onder de titel Love Amalia, en de T-shirt-actie van de Hema, bewijst dat. Dat zou voor haar een hart onder de riem moeten zijn.

Het is te hopen dat de waardering voor de koning die uit geboorte een taak heeft gekregen die hij en zijn vrouw met verve en energie bekleden, ook uit ons gedrag blijkt. We kunnen kritisch zijn over hun rijkdom, hun fouten in prive tijd, maar ook respectvol omgaan met hen als mensen en als verbinders van dit land. Een land dat juist die inhoudelijke verbinding in waarden en normen lijkt te verliezen.

Laten wij daarmee in onze gesprekken, hier en hierbuiten, rekening houden en er ons naar gedragen. Als vrienden onderling, als verstandige burgers: de rust bewaren, de spiraal van negativiteit doorbreken en niet alleen over dit onderwerp.

Dan zijn we, zoals Willem Alexander vandaag aan het eind van zijn bezoek in Rotterdam sprak, allen 'King en Queen'; geen woorden maar daden!

Laten we daarom het glas heffen op onze monarchie, op onze jarige koning! Hoezee, hoezee, hoezee!

NB. De bekende twee coupletten van het 'Wilhelmus' houden we tegoed ...!

Jur Zandbergen

Meer over Johannes

Enkele weken na mijn bezoek aan de Vermeer tentoonstelling in het Rijksmuseum en ook na het om die reden lezen van enkele artikelen over deze schilder en zijn werken was er kennelijk toch een reden om mij in te schrijven voor de Vermeer-lezing op 23 mei van Marie Jeannette Quist, docente kunstgeschiedenis aan het ArteZ en beeldend kunstenaar. Je zou kunnen zeggen dat er over Vermeer, zijn leven en zijn werk zo weinig bekend is dat je er nooit genoeg van kan krijgen.

In de grote zaal waren tot mijn grote tevredenheid aanzienlijk meer mensen aanwezig dan er schilderijen van Vermeer besproken konden worden.

Over de schilder Vermeer is weinig bekend. Allereerst omdat er maar weinig werken van hem bekend zijn. Van 35 schilderijen staat vast dat die door hem zijn gemaakt. En een kwantitatief klein oeuvre maakt het doorgronden van de Meester en zijn werk(wijze) er niet gemakkelijker op. Van Johannes Vermeer zijn ook geen dagboeken of briefwisselingen bekend en tijdens zijn leven werd nauwelijks over hem geschreven. Voeg daarbij dat hij ook geen zelfportretten heeft gemaakt en u begrijpt dat hij later "de sfinx van Delft" werd genoemd. Over zijn leven is nauwelijks meer bekend, en dan voornamelijk vanwege zijn andere bezigheden zoals de kunsthandel en het gilde.

Aan de hand van een of meer afbeeldingen wordt door mevrouw Quist in een voornamelijk chronologische volgorde

een verhaal verteld over het specifieke getoonde werk. Maar er worden ook verbanden gelegd. Zo wordt bij het ene schilderij de werkwijze toegelicht en bij het andere de wijze van vervaardiging van de verf en bij een volgende plaatje hoor je dat hij eigenlijk alleen maar vrouwen schilderde.

Het is voor kunsthistorici niet eenvoudig om duidelijk te krijgen waarom deze protestantse schilder grote allegorische zeer rooms-katholieke schilderijen heeft gemaakt maar ook kleine intieme portretjes van meisjes met een hoed op of een parel in het oor. En wat doe je met de wetenschap dat hij zowel een gezicht op Delft heeft gemaakt als een zicht op een straatje in Delft? Mevrouw Quist wist de vragen vakbekwaam te beantwoorden door te erkennen dat veel schilderijen meer vragen oproepen dan er antwoord kunnen worden maar zij wist ook op heel boeiende wijze zichtbaar te maken dat het kijken naar de werken van Vermeer niet een kunst op zich hoeft te vormen maar met wat toelichting een puur visueel genoegen kan zijn.

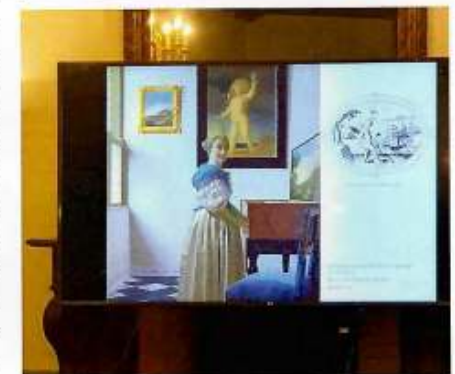
Zo wist zij ons ook duidelijk te maken dat de ontwikkeling van de kunstenaar vaak was te relateren aan externe omstandigheden. Dat hij als protestant een Rooms-katholieke (rijke) schoonmoeder had en hij naast "herberg Mechelen", een huis van de Jezuïeten, woonde zodat een schilderij als "Christus in het huis bij Martha en Maria" opeens verklaarbaar wordt. Maar ook dat hij met de Camera Obscura werkte waardoor zijn interieurs en hun lichtval een "andere invalshoek" kregen en dat hij zijn unieke kleuren kreeg door dure steen als lapis lazula te

malen en door slechts een enkel organisch materiaal op basis van lupine te gebruiken.

Het dankbare publiek mocht vele vragen stellen, die ook gretig beantwoord werden, en Lex bleek weer eens de gulle schenker te mogen zijn.

Kortom, een goed en erudiet verhaal over een kunstenaar die de hele wereld heeft verrijkt met zijn zeldzame werken en uiteindelijk heel arm is gestorven. Maar over Johannes V. weet ik weer niet veel meer.

Jacques Hovius

De Heeren langs de lopende band

Nooit geweten dat de uithoeken van Zwolle zoveel rijkdom en nijverheid konden huisvesten; je ziet vanaf de snelweg naar het noorden aan de uiterste rand van de stad een heel groot en zeker niet lelijk gebouw. Maar wat daarin gebeurt ontgaat je al was het maar dat je wordt geacht op de weg te letten. Kortom, ik kreeg de kans om mij in te schrijven op de excursie naar de firma Wehkamp opdat ik deze vragen beantwoord zou krijgen.

Een leergierig gezelschap van ongeveer dertig Heeren zat al in een van de ontvangstruimtes toen Erik en ik vanwege toegangssperikelen ietsje later binnentraden. Men kon beginnen met de ontvangst en de toelichting op de rondleiding. Voor wie het nog niet weet: Wehkamp is een postorderbedrijf dat in 1952 is opgericht door Herman Wehkamp uit Ommen die zijn produkten aan vooral de vrouw bracht door het uitbrengen - tweemaal per jaar - van een gedrukte catalogus. Het hoofdkantoor was in Zwolle gevestigd aan de Meeuwenlaan en het distributiecentrum stond in Dedemsvaart. In 1978 kwam de eerste digitale catalogus uit en in 2023 volgde uitbreiding door overname van Kleertjes.com en Union River waarmee het marktsegment "gezin" werd vergroot. De aandelen zijn al geruime tijd in buitenlandse handen, thans van APAC, een Brits equitiefonds.

Een postorderbedrijf realiseert het winkelen vanuit een andere plek dan de winkel in de straat. Anders gezegd: de etalage komt binnen en je huis is de paskamer. Hoe efficiënter het hele proces van aanlevering van inkomende goederen, de bestelling door de klant, de levering aan de klant en het retourneren van goederen, verloopt des te meer kans op grotere tevredenheid bij de klant en dus meer kans op winst.

De bestelling verloopt digitaal maar daarna zijn alle trajecten volledig geautomatiseerd. Dit neemt niet weg dat daar vele honderden mensen bij nodig zijn. Goederen moeten gecontroleerd en gefotografeerd worden en de kilometers aan lopende banden moeten onderhouden worden.

Wehkamp doet het goed en wil het ook goed blijven doen. Niet alleen door zonnepanelen en hergebruik. Men heeft duurzaamheid hoog in het vaandel. Gegeven de gigantische hoeveelheden verpakkingsmateriaal moet men uiterst doelmatig en duurzaam met het verpakken omgaan. Enerzijds het bundelen en ordenen van de gekochte goederen opdat met een minimum aan (overbodige) lucht de verzending aan de klant voortgang kan vinden, anderzijds door voor de verpakking waar mogelijk duurzame materialen te gebruiken. We stonden vol eerbied te kijken naar een machinekamer waarin de gevulde doos op maat gesneden werd en van een bijpas-

send deksel werd voorzien. Dat was overigens het bijna eindstation van behandeling van de koopopdracht. Daaraan voorafgaand mochten wij een blik werpen op een deel van de 100.000 m² aan opslagruimte. Gelijk gezegd, alles is geautomatiseerd en door machinale orderpickers worden de produkten in grijze kisten via de lopende band verzendklaar gemaakt. Aangezien de klant vaak besteld dan hij nodig heeft spelen de retourzendingen een grote en dure rol. Het produkt vereist persoonlijke controle en daaropvolgende verwerking opdat het weer in de keten kan worden opgenomen

Dit alles voor het geluk en welzijn van het gezin. "we helpen je elke dag alles uit het leven te halen" is het motto. Daar hoort geen groot en zwaar witgoed als een wasmachine meer bij, al was het maar dat dergelijke artikelen niet in een grijs kratje passen.

Jacques Hovius

Hallo Bandoeng

Het moet niet gekker worden!

Had ene Hilbert in het vorige fietsverslag duidelijk gemaakt dat hij de papen aan het hart drukte nu bleek dat hij intussen met een roomse knaap uit ons gezelschap te voet een pelgrimstocht naar Santiago de Compostella heeft gemaakt om daar een forse aflat te scoren. Dat moesten wij toch even verwerken op het parkeerterrein van **de Cantharel**, een van de vestigingen van de 'Van der Valkjes' in Apeldoorn en 1 juni vertrekpunt van het *Groote Sociëit Fietsgezelschap*.

Assel

Wonderlijk te constateren dat ons gezelschap werkelijk bij de allereerste kans die zich voordoet neerstrijkt in een kroeg vol beloften: Halte Assel

Na koek en zopie richting **Nieuw Millingen**, langs de toekomstige legerplaats voor mariniers, die van hun vrouwen geen toestemming hadden verkregen om zich in Vlissingen te vestigen. Duidelijk wie ons land bestuurt.

Garderen wordt gepasseerd en direct daarna door een schitterend Veluws landschap. Een 'Rolving Landscape' zoals ze het zo mooi kunnen zeggen in het 'Perfide Albion'.

En dan het buurtschap **Ouwendorp** waar het niet moeilijk is je te verplaatsen in de middeleeuwen. In de verte bast een hofhond, waakzaam en beducht voor vreemden.

Herberg **'t Hilletje**, doemt op, een koste-

lijk Veluws Nest op de rand van het 'Kootwijker zand'. Tijd voor het middagmaal dat hier in ruime mate wordt aangeboden.

Hardleers als de heeren zijn heeft Gerhard op vrijwel iedere tocht de spelregels en gebruiken van de fietstochten uiteengezet en één daarvan is het begrip 'LEK'. Iemand die luid 'LEK' roept heeft problemen met zijn fietsband of met zijn blaas. In dat laatste geval, gezien de leeftijd van de leden, is het raadzaam bij iedere kroeg of restaurant preventieve maatregelen te nemen zodat niet de hele club steeds moet stoppen en wachten totdat, totdat nou ja totdat dus.

En ja hoor we zijn nauwelijks weg uit het Hilletje en het klinkt al: 'LEK'. Nou dan nu maar een verhaal over de zandverstuving. Het komt erop neer dat het een open wond in de aarde is, ontstaan door ontbossing in de Middeleeuwen ten behoeven van de landbouw. De wind had vrij spel en deed de rest. Het oude dorp Kootwijk is zo geheel onder het zand gestoven en verdwenen. Archeologische sporen van boerenhoeven uit de late middeleeuwen zijn later gelokaliseerd.

En verder gaat de tocht nu naar **Radio Kootwijk**. Oorspronkelijke naam was Radio Assel omdat er vandaaruit (zie Halte Assel) een spoorlijn werd aangelegd ter ontsluiting van dit onbewoond en afgesloten terrein (geen stoorzenders). Vanaf 1923 was het radiostation in bedrijf en zo was een permanent radiotelegrafisch contact met Nederlands-Indië mogelijk. Tja, ons koloniaal verleden. Later verzorgde het zendstation ook

lange afstandsverbindingen voor de scheepvaart onder de roepnaam 'Scheveningen Radio'.

Bij eerdere bezoeken was het mij niet zo opgevallen maar nu wij erop werden gewezen zagen wij duidelijk dat het gebouw de uitstraling heeft van een SFINX. Architect Luthmanns had een grote belangstelling voor Egyptische kunst. Ook heeft het gebouw stijlelementen van de Art Deco uit de jaren 20 van de vorige eeuw, niet verwarren met Jugendstil (Fin de siècle, rond 1900).

Er is gekozen voor bouwen met beton, een in die tijd redelijk onbekend bouw-materiaal, en niet voor bv houtbouw vanwege gevaar van oververhitting door straling van de zenders.

Een imposant gebouw, een sfinx in de Sahara van het Kootwijkerzand, kortom een kathedraal van beton

Test

Bij de wandeling rond het gebouw werd nog even vraag naar voren gebracht waarom toch die muren rond de koelvijver waar wij doorheen moesten om bij het voorportaal te komen? Ik verklap het niet...zelf bedenken.

Koningin-moeder Emma opende in 1929 de radiotelefoondienst met de gevelugelde historische woorden:

Hallo Bandoeng, hoort u mij?

Willem Willems

Boem...., boem...., boem....!

Precies 32 heren hebben zich kunnen opgeven voor de excursie op 26 september aan het Vuursteuncommando op de Legerplaats bij Oldebroek. Dat aantal zullen we later op de dag begrijpen.

Voor dat we mogen deelnemen moeten we bij Defensie met legitimatie toelating vragen. Dat kan gelukkig digitaal. Met bezoeksnummer KRFEQEC7MIYBL1XKIPLT mag ik me, voorzien van paspoort melden bij de toegangspoort. Met een uitgereikte badge op de borst kan de excursie beginnen.

De route naar het eerste verzamelpunt staat keurig met bordjes - Groote Sociëteit - aangegeven.

Gastheer vandaag is Piet Winckelmolen, bijgestaan door gastvrouw Femke Hendriks, officemanager van de commandant Vuursteuncommando. Piet is zichtbaar in zijn element, voor hem, Kolonel der Artillerie b.d., is het vandaag een thuiswedstrijd.

Bij de koffie de eerste uitleg over het bezoek aan de Alpha batterij die we te velde gaan opzoeken. Als eerste de belangrijke kenmerken het artilleriekorps: kameraadschap, vakmanschap en traditie.

Vervolgens worden we ballistisch bijgeschoold. De 155 mm panzerhouwitser die we gaan bezoeken is een krombaan geschut. Hij lijkt misschien een beetje op

een tank - het rijdend onderstel is gelijk aan de Leopardtank -, maar hij is dat niet. Een tank kan rijdend vuren en schiet in een vlakke baan. De loop blijft, ondanks de terreinomstandigheden automatisch gericht op het doel. De schootsafstand tot het doel is vergeleken met de houwtisser beperkt.

De houwtisser schiet uit stilstand, met draaiende motor, tot wel 50 kilometer, en dan met een nauwkeurigheid van 1 meter. Verbluffend is de mededeling dat de houwtisser, dankzij alle elektronica, in staat is vier granaten per minuut af te vuren die allemaal op het zelfde moment inslaan. De eerste granaat volgt de kromste en dus langste boogbaan, de vierde granaat volgt de meest vlakke en dus kortste boogbaan. De eerste granaat is dus iets langer onderweg dan de vierde.

In de houwtisser zitten vier militairen, een chauffeur, een munitiewerker, richter en een commandant.

Het raffinement van een rijdende houwtisser is dat na het afschieten van pakweg 10 granaten de houwtisser zich verplaatst voordat de vijand coördinaten heeft kunnen bepalen vanaf welk punt de schoten zijn afgevuurd. In de moderne oorlog is dat minutenwerk aan het worden. En dan bij voorkeur veel rups-sporen in het terrein maken zodat een vijandige drone niet het spoor alleen maar hoeft te volgen om de houwtisser te lokaliseren.

Zware en snelle jongen die houwtisser, een kleine zestig ton aan gewicht, in het veld rijden met een snelheid van 50 tot

60 kilometer.

Tijd om de houwtissers te velde op te gaan zoeken. Ondertussen zijn twee forse Scania-vrachtwagens voorgereden, tractie 2x vier wielen. Het zijn de in Zwolle geproduceerde trucks die bij oplevering aan Defensie een paar centimeter te hoog bleken.

Met trapjes klimmen we de wagens in en zetelen ons in de hangstoelen, twee rijen van acht stoelen ruggelings tegen elkaar ($2 \times 16 = 32$!). Met een vierpunts gordel gespen we ons vast, toch nog een beetje een Max Verstappen-gevoel.

Zodra de vrachtwagens de verharde wegen verlaten begint het schudden en wiebelen over de zandbanen. De motor kreunt en steunt, de versnellingsbak laat zich horen.

Als de trucks stoppen en we uitstappen staan we oog in oog met een diep grommende houwtisser, klein groen vlaggetje in top. Korpscommandant Jan de Vries heet ons welkom. Intussen hebben alle deelnemers gehoorbescherming gekregen. Zodra het groene vlaggetje verwisseld wordt door een rode moet de gehoorbescherming direct op. En achter de houwtisser blijven!

Verdere uitleg volgt.

De houwtisser werkt te velde samen met de bemanning van een Fennek, een nogal plat gepantserd verkenningsvoertuig voor de voorwaartse waarneming. En dan is er ook nog de Boxer, een fors pantserwielvoertuig op acht kloeke wielen. Dat is het commandovoertuig van

waaruit de beslissing tot vuren wordt gegeven.

De dag heeft zich ondertussen ontwikkeld tot een echte dag uit een 'Indian Summer'.

Nieuwsgierig loeren we door de kleine achterdeuren van de houwitser naar binnen. Niet veel ruimte daar.

Het groene vlaggetje wordt binnen gehaald en de rode verschijnt. De loop wordt geheven en geduldig wachten we op het schot. Als er dan gevuld wordt schrikt je lijf toch, terwijl je wist dat het schot zou komen. De drukgolf is voelbaar. Bij wijze van vuurdoop krijgen we allemaal een kleine borrel uitgereikt. De geüniformeerden heffen het lied der veldartillerie aan: "Wat dreunt daar op die heide".

Onze houwitser is niet de enige die vuurt, elders staan nog drie houwitser opgesteld.

Er wordt vandaag over acht kilometer geschoten. De granaat slaat daarmee in op het oefenterrein van de legerplaats. De granaten worden automatisch geladen. In de bunker van de houwitser zitten 60 granaten. Voor de lancering van een granaat wordt een ronde linnen zak met kruit gebruikt. De maat van die zakken bepaalt de afstand tot de inslag. Velen maken foto's van het schieten. Alleen Gerard van Dorp slaagt er in om een foto te maken waarop de uittredende granaat is te zien!

Femke is ons ondertussen nagereisd met een klein legervoertuig vol brood, beleg, salades, fris en melk. Te velde nuttigen we staande onze lunch.

Met de Scania's terug naar het kazerneterrein waar twee vriendelijke artilleristen b.d. ons in twee groepen over het terrein en door het museum zullen loodsen.

We beginnen met volgens de heren het mooiste uitzicht van Nederland, het glooiende landschap voor ons, heide en bos. De heren hebben eigenlijk gelijk, het is mooi.

Het kazerneterrein is imposant groot met hier op het hoogste punt, de Knobbel, fraaie laat 19e eeuwse gebouwen. Alles uitstekend onderhouden. Imposante gazons en veel bomen. We krijgen te horen dat het terrein al 150 jaar Defensiebezit is. Ooit aangekocht voor een halve cent per m2.

Ondertussen slalommen we langs de vele buiten opgestelde stukken geschut, oud en minder oud. Het museum zelf bevat een enorme opstelling aan kanonnen, maar ook vaandels uniformen en een prachtopstelling van een stuk geschut door zes levensgrote paarden getrokken. In een kleine vitrine geweerpatronen van het Hembrug-geweer waarmee mijn vader in 1940 was uitgerust. Het kleine driepuntige stukje demontage gereedschap dat ik van hem heb ligt ook in de vitrine.

De dag vordert, en de dorst ook. Maar voor dat een koel biertje binnen bereik komt krijgen we nog een lezing met beeld voorgeschoteld van Majoor Breukel. Hij neemt ons mee in een toekomstverkenning van de diverse wapen- en verkenning- en communicatiesystemen. Bijzonder punt in dat betoog is de veiligheid van de verbindingen. Met daarin het spanningsveld tussen de veiligheid en de wens/noodzaak van het transporteren van grote hoeveelheden data.

Tot slot verplaatsen we ons naar het witte gebouw boven op de Knobbel, de Officierskantine. Een grote zaal met veel bruin hout. Bovenlichten van de vensters met daarop de namen van de gesneuvelde artillerie officieren. Uiteraard ook een beeld van Sint Barbara, de beschermvrouwe der artillerie. Een grote bar met daarin twee dames die ons het gekoelde bier aanreiken. Na zo'n warme dag zelden zo goed gesmaakt.

En dan neemt Piet Winckelmolen het woord. Hij dankt Femke voor deze dag en hij heeft voor haar en enkele anderen presentjes meebracht. Applaus!

Rond zessen gaan we aan tafel voor een soepje en een zeer smakelijke Indische maaltijd, de zgn. "blauwe hap". En ook met het uit de kluiten gewassen toetje is het genieten.

Ook Erik Hendriksen heeft een presentje meegenomen voor Piet. Hij brengt de dank over namens allen voor de zeer geslaagde excursiedag. Applaus! Voorzichtig wordt gefluisterd het nog eens over te doen bij meer winterse omstandigheden.

Ronald van den Berg

